

Обществэр зэзыпхырэ мэфэкл

Лъэпкъхэм языкыныгъэ и Мафэ фэгъэхьыгъэ мэфэкл юфтхьабзэхэр шэклогъум и 4-м Урысыем ишъолъырхэм зэклэми ащыкӀуагъэх. Урысыем кыыхэхажыгъэ республикэу Къырым щыпсэурэ цыфхэми апэрэу мы мэфэклр хагъэунэфыкыгъ.

Хабзэ зэрэхъугъэу, мэфэкл юфтхьабзэхэр зерифэшъуашэу Адыгэ Республикэми щырекӀокыгъэх. Шэклогъум и 4-м, пчэдыжым, тикъэлэ шъхалэ игупчэ парк дэж кыщырагъажи, Мыекъуапэ игупчэу «Зэкъошныгъэм» ит саугъэтэу «Егъашлэм Урысыем тыригъус» зыфилорэм къекӀоплагъэх АР-м и Лышхъэу Тхьаклушынэ Аслъан, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат, депутатхэр, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, федеральнэ ыкн республикэ къулыкхуэхэм япашэхэр, ветеран ыкн ныбжьыкӀэ организациехэм ялыкӀохэр, нэмыкӀхэри. АР-м и

Лышхъэ апэ итэу къэзэрэу-гъоигъэхэр саугъэтым екӀоплагъэх, ащ къэгъагъэхэр клэралъхьагъэх.

— Тикъэралыгъо имэфэкл анахъ шъхалэхэм ащыщэу лъэпкъхэм языкыныгъэ и Мафэклэ республикэм щыпсэухэрэм зэклэми сышъуфэгущӀо, — кыӀуагъ Тхьаклушынэ Аслъан зэхэхэм кыщыгушылэзэ. — Урысыем щыпсэурэ нэбгырэ пэпчъ мы мэфэклым мэхъанэу ритырэр зы — зыкыныгъэр, лъэпкъ зэгурьӀоныгъэр гъэпытэгъэнхэр. Лъэпкъхэм языкыныгъэ и Мафэ ихэгъэунэфыкӀын тищылэныгъэ кызыхэхьагъэр мыбэ-шлагъэми, цыфхэр зэзыпхырэ мэфэкл шъыпкъэ ар хъугъэ.

Цыф лъэпкъ зэфэшъхьафыбэу Урысыем, Адыгеим арысхэм зэгурьӀоныгъэрэ зыкыныгъэрэ азыфагу илъэу псэунхэмкӀэ мы мафэм мэхъанэшхо зерилэм щэч хэлъап. 1612-рэ илъэсым, шэклогъум икыихьагъум, Мининимрэ Пожарскэмрэ яземскэ дзэ лӀкыб къэрал теа-кӀохэм Москва къалӀкӀахыжи, тикъэралыгъо шъхьафит ашлыжыгъ. Урысыер къэралыгъо-шхоу щытыным, шъхьэкӀафэ кыфашлыным мы хъугъэ-шлагъэу тарихым изы пычыгъо хъугъэр ылапс. Непэ тыхэгъэгу чыплэ кынэу зэрытыр кы-зэтынӀкыным пае зыкыныгъэрэ зэгурьӀоныгъэрэ тазыфагу илӀын, ыпӀкӀэ тылӀыкӀотэн фае, ащкӀэ сьид фэдэ кӀуа-чи тыпэшӀуекӀон зэрэтлӀэкӀы-щтым сицыхъэ телъ. УФ-м и Президентэу Владимир Путин дунэе клубэу «Валдай» зыфилорэм кыщыгушылэзэ

(ИкӀэух я 2-рэ нӀкӀуб. ит).

НЕПЭ КЫХЭТЫУТЫХЭРЭМ АЩЫЩХЭР:

Я 2-рэ нӀкӀубгъор

Ошлэ-дэмышлэ юфхэмкӀэ республикэ коммиссием изэхэсыгъо зыщытегушылэгъэхэ юфыгъохэр ыкн лэжыгъэм и Мафэ Шэуджэн районым зэрэщыхагъэунэфыкыгъэр.

Я 3-рэ нӀкӀубгъор

УпчӀэхэмрэ джэуапхэмрэ. Конституционнэ Хыкумыр зызэхашагъэм ехъулӀэу журналистхэм зӀукӀэгъу адырилагъ а къулыкхум и Тхьаматэу ЛышхъэтыкӀо Аскэр.

Я 6-рэ нӀкӀубгъор

Цыфхэм юфшлэн ягъэгъотыгъэнымкӀэ къулыкхум зэрихэрэ юфыгъохэр.

КӀэлэцӀыкӀу ыгъыплэр къагъэдэхэщт

Мыекъуапэ дэт кӀэлэцӀыкӀу ыгъыплэу N 28-м чыг цыкӀу 30 мы мафэхэм шагъэ-тӀысыгъ. Ахэр «Мэзыр щэрэ!» зыфилорэ юфтхьабзэм кыдыхэлъытагъэу Адыгэ Республикэм мэхэмкӀэ и ГъэлорышлӀплэ ипашэу Былымыхъэ Рэщыдэ къаритыгъэх.

Мыщ фэдэ тын лӀаплэ къа-зэрафашыгъэм пае кӀэлэцӀыкӀу ыгъыплэм ипашэу Гыш Сусанэрэ илофышлэхэмрэ ащ лӀэ-шэу фэразэх.

— Былымыхъэ Рэщыдэ кыт-фаригъэшгъэ чыгхэр тигуа-пэу тикӀэлэцӀыкӀу ыгъыплэ щыдгъэтысыгъэх, — ело Гыш Сусанэ. — Ахэм шӀуагъэу апы-лыр тисабыйхэм агурыдгъэ-лошт. Чыгхэм афэсакыныхэу, тичылопс шӀу альэгъоу къэтэ-джыныхэм сабыйхэр фэтпӀуштых.

НыбжьыкӀэхэм чылопсыр шӀу ягъэлъэгъугъэным, ащ фэсакъ-хэу гъэсэгъэнхэм афэшӀ АР-м мэхэмкӀэ и ГъэлорышлӀплэ юф-

тхьабзэу «Мэзыр щэрэ!» зы-филорэр зэхэщэ. Ащ кыды-хэлъытагъэу республикэм ит гурыт еджаплэхэм, кӀэлэцӀыкӀу ыгъыплэхэм, организацие зэфэшъхьафхэм чыг цыкӀухэр аратых, арагъэгъэтысых.

БлӀкыгъэ илъэсым чыг мин 11-м ехъу агошчыгъ, ар республикэм ичылӀлэ зэфэшъхьафхэм ашагъэтысыгъэх. Мыгъэ юфтхьабзэр лӀагъэкӀотагъ, агъэ-тӀысыгъэ чыгхэм япчъагъэ ха-гъэхъуагъ. ЫпӀкӀи юфтхьабзэр зэхашӀэн мурадхэр ГъэлорышлӀ-плэм илофышлэхэм ялӀэх.

ГЪОНЭЖЫКӀО
Сэтэнай.

Обществэр зэзыпхырэ мэфэкл

(Икляух).

кыизэрэхигъэщыгъэу, тикъэралыгъо кыителунклэхэ къэс ти-общество сыдигъуи нахъ зэ-кыоуцощтыгъэ, непи арэуцтэу щыт, тапэки щытышт. Ар кье-ушыхъаты Республикэу Къы-рым Урысыем кыизэрэхъа-жыгъэм. Ныбджэгъу лъаплэ-хэр, лъэпкъхэм языкыныгъэ и Мафэклэ джыри зэ сышъу-фэгъушю, шъуиунагъохэм псау-ныгъэ пытэ арылгъэу, шъузэ-гурылоу шъуцылэнэу шъуфэ-сэлэ!

АР-м и Лышхъэ кыизэри-лауагъэмклэ, непэ лофышхо зы-гъэцаклэу, тикъэралыгъо ифи-тыныгъэхэр дунаим кыишызы-ухъумэхэу Урысыем и Прези-дентэу Владимир Путинэм ти-цыфхэр гоуцонхэм, дырагъэ-штэным мэхъанэшхо ил. Лъэпкъ-ыкы дин зэгурьлоныгъэ зэ-

рыл шьолъырхэм Адыгеир зэ-рашыщыр, ащклэ республикэм шыпсэухэрэм зэклэми зерафэ-разэр Тхьаклушынэ Аслъан клэухым кыиуагъ.

Урысым и Президент, рес-публикэм ипашэхэм яполитикэ зэрэдырагъаштэрэр къалуагъ-ыкы къэзэрэуагъохэм кьа-фэгъушюагъэх нэужым къэгъу-щылагъэхэу АР-м и Парламент и Тхьаматэу Владимир Нарож-нэр, зэпашлэрэ тхаклоу Мэщ-бэшлэ Исхъакъ, нахъыжхэм я Советэу республикэм шы-зэхашагъэм ипашэу Гъуклэлл Нурбый, АР-м и ветеранхэм я Совет итхьаматэу Къоджэ Ас-лъан, Урысыем и Лышхъужэу Цэй Эдуард.

Адыгеим итворческэ купхэм кьатыгъэ концертым мэфэклыр кыгъэбаигъ, кыгъэдэхагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтхэр А. Гусевым тыри-хыгъэх.

Кымафэр кымыхъэзэ...

Адыгеим и Премьер-министрэ ошлэ-дэмышлэ лоф-хэмклэ республикэ комиссием изэхэсыгъо зэри-щагъ. Унэ-коммунальнэ кьулыкьухэр бжыхъэ-кы-мэфэ лъэхъаным зэрэфэхъазырхэм фэгъэхыгъэ кьэбархэу муниципалитетхэм кьагъэхъазыргъэхэм яедэлунклэ зэхэсыгъор рагъэжыагъ.

Къалэхэмрэ районхэмрэ ялы-кдохэм кыизэралауагъэмклэ, со-циальнэ псэуалэхэр — чъэ-пыогъум и 13-м ехьулэу, фэ-тэрыбыбэу зэхэт унэхэм яна-хыбэр чъэпыогъум и 20-м щегъэжыагъэу и 24-м нэс агъэ-плыхъу рагъэжыагъ.

Лофыгъоу шылэхэм мыщ ашхъэ къащырахыгъ. Гушылэм пэе, Кошхъэблэ районым ико-тельнэхэм ащыщ горэм лицен-зие зэримылэр къалуагъ. Къум-пыл Мурат псэолэшынэмклэ Министерствэм пшэрылф фи-шыгъ мы лофыгъом изэшохым кыхэлэжъэнэу.

Джащ фэдэу Мыекъопэ рай-оным имедицинэ учреждени-

тлу агъэкощырэ котельнэхэу зыпышлагъэхэм яавтоматикэ лоф зыкымышлэрэр зэхафын фэе. Премьер-министрэм оборудо-ваниер зыгъэуцугъэм мы ло-фыгъор зэшлуихынэу пшэрылф фишыгъ.

— Дежурствэ зыхырэ кьу-лыкьухэм ялофшлэн дэгъоу зэ-хашэн, къэблэгъэрэ мафэхэми, кымэфэ лъэхъанми чыопсым зыкызыблхыун, тхьамыклагъо-хэр кыиздихын зэрилэкы-щтым фэхъазырынхэ, ошлэ-дэ-мышлагъэ зыхэлэ тхьамыклагъо кызыхыуклэ, ахэм зэдырагъа-штэу лоф ашлэн фэе, ащклэ опыт тил, — кыиуагъ Къумпыл Мурат.

2014-рэ ильэсым котельнэ-хэмрэ хьакухэмрэ лоф зэра-шлэрэр зэрауплэклогъэм иклэ-уххэмклэ кьэбарэу зэхэсыгъом кыишалауагъэм ядэлугъэх. Мы лофтхьабзэм кьыдыхэлъыта-гъэу гурыт еджаплэхэмрэ клэлэ-цыкылы лыгыплэхэмрэ электро-энергие кьэклоплэ лыхэр ялэ-мэ ауплэкы, джащ фэдэу ма-шлом зыкымыштэнымклэ сиг-нализациехэр ахэтмэ зэра-гъашлэ. Непэ ехьулэу псэолэу 391-мэ ащышэу 65-мэ сигна-лизациехэр ачагъэуцугъах.

Зэхэсыгъом хэлэжыагъэхэр джащ фэдэу цыфхэр кьэу-хъумэгъэхэм тегъэпсыхъэгъэ псэуалэхэр инвентаризацие зэ-рашыгъэм иклэуххэм ачагъэ-гъозагъэх, ошлэ-дэмышлэ тхьа-мыклагъохэм клэухэу кыизда-хыгъэхэм ядэгъэзыжынклэ хьарджэу ашыгъэхэм яхьыллэ-гъэ кьэбарым едэлугъэх.

Лэжыгъэм и Мафэ хагъэунэфыкыгъ

Ильэс къэс Шэуджэн районым ихъызмэтшлэплэхэм лэжыгъэ бэгъуагъэ ягубгъохэм къарахы. 2014-рэ ильэсым бжыхъасэу ялагъэр гектар мин 16,6-рэ хъуштыгъэ, ащ щыцэу хъэм гектар мини 2-м ехъу рагъэубытыгъагъ, коцыр зытелъыгъэр гектар мин 13,6-рэ, рапс гектар 904-рэ лухы-жынынэу ялагъ.

устэнджэл Мэдинэ зипэцэ «Премиумым» гурытымклэ зы гектарым центнер 46,5-рэ къа-щахыжыгъ.

Мэкъумэщ фермер хъызмэт-шлэплэхэми гъэхъэгъэшхохэр ашыгъэх. Зезэрэхъэ Аслъан, Андрей Красножен, Андрей

зэрагъэфедэхэрэр. Непэрэ ма-фэм техникескэ культурэхэм, пынджым ялхыжыын ыклэм фэ-кыуагъ, къэклошт ильэсым илэ-жыгъэ лъэпсэшлэ фэшлыгъэным ыуж чыгулэжхэр итых.

Бжыхъасэхэм якъэхъыжынк-клэ анахъ гъэхъагъэ зышлыгъэ-хэм нэужым щытхъу тхылъ-хэмрэ шлхъафтынхэмрэ афа-гъэшшоагъэх. Зикомбайнэклэ анахъ лэжыгъабэ кьэзылжы-гъэхэм, нахыбэ зезышагъэхэм ащыщ хъугъэх хъызмэтшлэплэу «Заря» зыфилорэм икомбай-

Къэклошт ильэсым лэ-жыгъэ кьэзытышт бжыхъэсэ гектар мин 17-м ехъу Шэуджэн районым ихъызмэт-шлэплэхэм апхынынэу ямурад.

нерэу Виктор Кудриныр, иво-дителэу Александр Меденце-выр, «Премиумым» икомбай-нерхэу Василий Заволодькэрэ Василий Коваленкэмрэ, иво-дителэу Нэгъой Аслъан, «Юг-Агробизнесым» илофышлэхэу Сергей Бредихиныр, Шыринэ Нурбый, Владимир Мисюрин-кэр, «Былымахъом» имехани-заторхэу Набэкъо Анзоррэ Вла-димир Целуйкэмрэ. Джащ фэ-дэу лоньгъом пэрытныгъэ ща-убытыгъ «Агрокомплекс «Шов-геновский» зыфилорэм илофы-шлэхэу Жарэкъо Азэмаат, Дзы-бэ Руслъан, Зезэрэхъэ Заур, «Асханым» шылажъэхэу Бы-жыкыкы Мыхъамэт, Нэгъэрэкъо Абубэчыр, Къатмэс Сэфэрбый.

Нэужым «Премиумым» иаг-роном шхъалэу Къохъужь Хы-мэр, «Зарям» имеханизаторэу Владимир Терентьевым, «Аг-рокомплексэу «Шовгеновскэм» иводителэу Дзыбэ Руслъан, «Юг-Агробизнесым» имехани-заторэу Сергей Кривошеевым ыкы «Былымахъом» имехани-заторэу Сергей Черниковым гъэхъагъэу лоньгъом щашы-гъэхэр кыыхагъэщыгъэх ыкы АР-м мэкъу-мэщымклэ и Ми-нистерствэ ищытхъу тхылъхэр афагъэшшоагъэх. Районым иорэдылохэмрэ икьэшхокло куп-хэмрэ кьагъэхъазыргъэ кон-цертымклэ лофтхьабзэр аухыгъ.

ПАТЪЫКЪО Анет.

Псэемыблэжъэу, гъэпсэфыгъо шъуимылэу лоф шъушлагъэ, мы мэфэклыр къэшъулэжыгъ. Псауныгъэ пытэ шъуилэу, шъуи-гъэхъагъэхэм ахэжъугъахъоу илэсыбэрэ шъуцылэнэу сы-шъуфэлъало.

Районымклэ анахъ хъызмэт-шлэплэ инхэу илэс къэс гъэ-хъэгъэшлэхэр зышлыхэрэм рай-он администрацием ипашэ ацлэ кыириуагъ. Лэжыгъэу кьахы-жыгъэмклэ пэрытныгъэ зыубы-тыгъэр Къэгъэзэж Мурат зи-пэцэ хъызмэтшлэплэу «Заря» зыфилорэр ары. Гурытымклэ зы гектарым центнер 52,7-рэ мыщ кыишырахыгъ. Джащ фэ-дэу Отэщыкы Аслъан ихъыз-мэтшлэплэу «Былымахъом» зы гектарым центнер 50,4-рэ, Лъэ-

Пстэумкли районым фышхъэ лэжыгъэу тонн мин 75,5-рэ кыыхыжыгъ. Гъэрэкло елвы-тыгъэмэ, ар процент 26-клэ на-хыб.

Лэжыгъэр лухыжыгъэхэм ямэфэкл мафэ районым бэ-мышлэу щыхагъэунэфыкыгъ. Мэкъумэщ хъызмэтым епхыгъэу лоф зышлэхэрэр лофтхьабзэм къэклолагъэх. Гъэхъэгъэшлэхэр зилэ комбайнерхэмрэ водителъ-хэмрэ агъэшлуагъэх.

Лофтхьабзэм къэклолагъэхэм зэклэми шлфэс сэлэм къари-хыгъ Шэуджэн район админи-страцием ипашэу Мэрэтыкыо Аслъан. Зимэфэклхэм ыгу кыи-делэу кьафэгъушюагъ ыкы мы аужырэ илэсхэм мэкъумэщ хъызмэтым ылэныкыоклэ хэ-хъоныгъэхэр зэрялэхэр, илэс къэс лэжыгъэу кьахыжырэм зэрэахъорэр кыихыгъэщыгъ.

— Ом изытет кыиздихыгъэ пэрыохъухэр дэжъугъэзыжхэ-зэ чанэу шъулэжыагъ, — кыи-уагъ Мэрэтыкыо Аслъан. —

Лэжыгъэу кьахы-жыгъэмклэ пэрытныгъэ зыубытыгъэр Къэгъэ-зэж Мурат зипэцэ хъызмэтшлэплэу «Заря» зыфилорэр ары.

Шахматхэмклэ зэнэкьокьугъэх

Мыекъопэ кьэралы-гъо технологическэ университетым исту-дентхэмрэ лицееу N 34-м иклэлэеджа-кдохэмрэ зыхэлэ-жыгъэхэ зэнэкъо-кьур мы мафэхэм кыуагъэ. Шахмат-хэмклэ сэнаушчыгъэу ахэлъыр ахэм кьа-гъэлэжыагъ.

Шахматхэм афэщэгъэ ныб-жыкылэхэм япчъагъэ хэгъэ-хъогъэныр ары зэхэцакло-хэм пшэрылгъэу зыфагъэ-уцужыгъэр. Мы спортыр зиклэсэ ныбжыкылэ 25-рэ Мыекъопэ кьэлэ паркым дэт шахмат клубым къэкло-лагъ.

Клэлэхэмклэ анахъ очко-убэ изыгъэкьугъэр ыкы те-клоньгъэ кьыдэзыхыгъэр финанс-экономическэ фа-культетым истудентэу Му-рад Рустамхамлы ары. Ешлэ-гъуи 9-ми ащ дэгъоу за-кышчыгъэлэжыагъ, очко 18 ригъэкьугъ. Ятлонэрэ чы-плэр зыубытыгъэр аграрнэ технологиехэмклэ факуль-тетым истудентэу Антон Хур-да, зэклэмклэ ащ очко 16 кьырихыгъэр. Яцэнэрэ чы-плэр фагъэшшоагъ очко 14 кьызыхыгъэ Хешама Шаа-фалэ, ар лэзэнымклэ факуль-тетым истудент.

Пшээшъэжыехэмклэ те-клоньгъэ кьыдэзыхыгъэхэр а факультетым истудентхэу Мэрэтыкыо Заремэрэ Емык Саидэрэ. Ригъэкьугъэ очко-умклэ мыхэм тлэкы ауж кыи-нагъ аграрнэ технологие-хэмклэ факультетым исту-дентэу Анастасия Нагор-ная.

Мыекъопэ кьэралыгъо тех-нологическэ университетым истудентхэмклэ те-клоньгъэ кьыдэзыхыгъэ Мурад Рус-тамхамлырэ лицеем иклэлэ-еджакдохэмклэ анахъ дэгъоу зыкызыгъэлэжыгъэ яшлэ-нэрэ классым щеджэрэ Бог-дан Щербакрэ нэужым зэ-нэкъокъужыгъэх. Мурад пэ-рытныгъэр ащ кыишдыхыгъ.

(Тикорр.).

Конституционнэ Хыкум тиреспубликэ зыщызэхашагъэр чъэпыогъум и 29-м илъэс 17 хъугъэ. А уахъ-тэм кыклогъу хэбзэгъэуцугъэхэм адэмыхынхэм, республикэм шаштэрэ актхэр Адыгэ Республикэм и Конституциие иположениехэм адиштэнхэм, республикэм исхэм яконституционнэ фитыныгъэхэр кы-дэлъытэгъэнхэм ишыпкъэу ар афэлэжыагъ.

Илъэсэу итым игъэтхэпэ Лыхъэтыкъо Аскэр Къэсэй ыкьор Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хыкум и Тхьаматэу агъэнэфагъ.

ЯмэфэкI ехъулэу ар журналистхэм алукагъ ыкIи ахэм яупчIэхэм джэуапхэр къаритыжыгъэх.

дерацием конституционнэ (уставной) хыкум 16-мэ Iоф шашIэ. Сыда шьолъыр пстэуми ахэр закIыщызэхамыщагъэр?

— УпчIэ кызырэкIоп къэбгъэуцугъэр. Бэшлагъэу шьолъырхэм мы Iофыгъом щатегушIэх. АщкIэ сэ шIошIэу силэр мыщ фэд — конституционнэ юстициер регион хабзэм икьутэмэ пстэуми язэфыштыкIэхэр гъэтэрэзыгъэнхэм фэлажъэ. Урысые Федерацием икьэралыгъо хабзэ икьулыкьухэм цыфым ифитыныгъэхэмрэ ишъхьафитныгъэрэ къаухъумэнхэ зэрэфаем ехьылIэгъэ положениехэм Урысые Федерацием и Конституциие ия 45-рэ, ия 46-рэ статьяхэм ащыкIэгъэпытыхьажыгъэхэр шьIэныгъэм щыпхырыштыгъэнхэм тегъэпсыхьагъэу Урысые Федерацием ишъолъырхэм конституционнэ (уставной) хыкумхэр ащызэхашэх. Урысые Федерацием и Конституциие ия 72-рэ статья ия 1-рэ Iахэ ипунктэу «б»-м зэритымкIэ, цыфым ифитыныгъэхэмрэ ишъхьафитныгъэрэ якъэухъумэн Урысые Федерациеми, ащ хэхьэрэ шьолъыр-

Лыхъэтыкъо Аскэр: «Цыфхэм яфитыныгъэхэмрэ яшъхьафитныгъэрэ якъэухъумэн типшъэрылъ шъхьаI»

— Аскэр, кыхьашт илъэсым игъатхэ Адыгэ Республикэм и Конституциие заштагъэр илъэс 20 хъушт. Адыгеим ихэбзэгъэуцун хэхьоныгъэ ышIынымкIэ Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хыкум исыд фэдэ унашъохэр ара анахъэу мэхьанэ зIагъэхэр?

— Ары, Адыгэ Республикэм и Конституцииеу республикэм икьэралыгъо гъэпсыкIэ Iъапсэ фэзышIыгъэр заштагъэр 2015-рэ илъэсым гъэтхэпэм и 10-м илъэс 20 хъушт. Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хыкум кьэралыгъо хабзэм икьулыкьоу цыфхэм яконституционнэ фитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэр зипшъэрылъ шъхьалэу щытыр ары. Ащ республикэм ишэпхъэ хэбзэ актхэр Адыгэ Республикэм и Конституциие иположениехэм адештэхэмэ еуплъэкIу, Конституцием апшъэрэ мэхьанэ ратыным, цыфым ифитыныгъэхэмрэ ишъхьафитныгъэрэ къэухъумэгъэнхэм, правэм, зэфэгъэм, демократием яхэбзэшIухэр шьIэныгъэм щыпхырыштыгъэнхэм афэлажъэ. Хэбзэгъэуцуным хэхьоныгъэ ышIынымкIэ Конституционнэ Хыкумым мэхьанэшхо иI.

публикэ, муниципальнэ шэпхъэ хэбзэ актхэр зэхефых. Джащ фэдэу Конституционнэ Хыкумым икIэху зэфэхьысыжхэри Адыгэ Республикэм иправовой системэ хэхьоныгъэ егъэшIыгъэным фэлажъэх.

Шэпхъэ хэбзэ актхэр Конституцием зэрэдиштэхэрэм иуплъэкIункIэ Конституционнэ Хыкумым Iофэу зэшIуихырэ пстэури ащ иунашъохэм къазэрацигъэлъэгъукIыгъэр хэбзэгъунафыкIы сшIоигъуагъ. Конституционнэ Хыкумым икIэху унашъохэм юридическэ кIуачIэу яIэр сыд фэдэрэ закони юридическэ кIуачIэ нахьыб. Адыгэ Республикэм и Конституциие юридическэ кIуачIэу иIэм фэдиз ахэми яI.

— Законэу аштэхэрэр гурылогъошIоу щытынхэ ыкIи цыфхэм яфитыныгъэхэмрэ яшъхьафитныгъэрэ якъэухъумэн къащыдэлъытэгъэн фэе. АщкIэ Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хыкум сыда ышIэрэр?

— Цыфым иконституционнэ фитыныгъэхэмрэ ишъхьафитныгъэрэ къэухъумэгъэнхэр Конституционнэ Хыкумым ипшъэрылъ шъхьалэу щыт. Хыкумым иIофшIэн зыфэгъэзэгъэ сыд фэдэрэ Iъэныкьуи а пшъэрылърэ щегъэцакIэ. Сыда Iомэ

усыхэ тхылькIэ Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хыкум зыкыфэжъугъэзэн ыкIи документэу аштагъэр ти Конституциие дештэмэ ыуплъэкIунэу шьукIэлъэлун шьулъэкIышт. Хыкумым зыфэжъугъэзэным пае юридическэ шIэныгъэ гъэнэфагъэ шьуиIэнэу ищыкIагъэп. Хабзэм икьулыкьухэм ядэорэ цыфыр нэмыкI хыкумхэм атекIэу, юридическэ ухъазырыныгъэ зэрэнахэ дэим емылтыгъэу, Iоф кыкIыным щыгугъын ылъэкIышт. АщкIэ ищыкIэгъэ закьор акт горэмкIэ иконституционнэ фитыныгъэхэм къазэракIырагъэчирэмкIэ закьыфигъэзэнэр ары. ЫкIи Iофыр аштэнымкIэ Iъапсэхэр шьIэхэ зыхъукIэ, Хыкумым ежъ-ежырэу ищыкIэгъэ пстэури ышIэшт, Iъэныкьохэм адэгущыIэшт, Iофыр ыкIэм нэсэу зэхифышт.

Гъэзетеджэхэм джыри зы Iъэныкьо горэм анаIэ тырызгъадзэ сшIоигъуагъ — Хыкумым исыд фэдэрэ унашъоу мыконституционнэу ащ ылытэгъэ актым Iоф дызIлэ пстэуми альэлэсы.

ЦыфхэмкIэ Iэрыфэгъоу хуным пае Хыкумым и Тхьаматэ, хыкумышIхэм ыкIи апаратым иIофышIэхэм мафэ къэс цыфхэр рагъэблагъэх, ящыкIэгъэ Iэпылэгъу ахэм аратыным сыдигъуи фэхъазырых.

— Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хыкум республикэм и Уполномоченнэхэм зэдэлъэжъныгъэ зэрадырилэщтым ехьылIэгъэ зэзэгъыныгъэхэр бэмьшIэу адишIыгъ. Ащ шIуагъэ горэ кытыгъа?

— Ары, кытыгъ. 2014-рэ илъэсым бэдзэогъум и 9-м зэдашIыгъэ зэзэгъыныгъэм диштэу ыпкIэ зыхэмылърэ юридическэ Iэпылэгъу ягъэгъотыгъэным кыдыхэлъытагъэу Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хыкум, цыфым ифитыныгъэхэм якъэухъумэнкIэ Уполномоченнэу Адыгэ Республикэм щыIэм, IлэлэцыкIухэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэнкIэ Уполномоченнэу Адыгэ Республикэм щыIэм зэгъусэхэу ренэу цыфхэр рагъэблагъэх. ЫкIи тизэгъусэныгъэ кыкIэклогъэ апэрэ гъэхьагъэхэм тагъэгущо — цыфым хабзэм икьулыкьу

зэфэхъафхэм зафимыгъазэу иIофыгъо мыщ щызэшIохыгъэным иамалхэр зетэхъэх. Адыгэ Республикэм и Очыл палатэ, Адыгэ Республикэм и юристхэм я Ассоциацияе иллыкIохэри ахэм къахэдгъэлажъэхэу ты-

✓ ЦыфхэмкIэ Iэрыфэгъоу хуным пае Хыкумым и Тхьаматэ, хыкумышIхэм ыкIи апаратым иIофышIэхэм мафэ къэс цыфхэр рагъэблагъэх, ящыкIэгъэ Iэпылэгъу ахэм аратыным сыдигъуи фэхъазырых.

ублагъ. ЫкIи ахэр ягуапэу а IофшIэным кызырэхэлажъэхэр хэзэгъунафыкIы сшIоигъуагъ.

Ащ нэмыкIэу зэдэлъэжъэныгъэ зэрэдытилэщтымкIэ Адыгэ Республикэм и Прокуратури бэмьшIэу зэзэгъыныгъэ дэтшIыгъ. Цыфхэм яфитыныгъэхэмрэ яшъхьафитныгъэрэ якъэухъумэнкIэ кьулыкьу пстэуми Iофэу ашIэрэм кIэхушIухэр кызыратыштым сицыхъэ телъ.

— Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хыкум ыштэрэ унашъохэмкIэ нахьыбэрэ уятхьаусыхылэжъынэу щытэп. Хыкумым пшъэдэкIыжъэу ыхьырэр ащ нахъ къегъэлъэшыкIэ енэгъуагъо.

— Ары, шьыпкъэмкIэ, Конституционнэ Хыкумым ыштэрэ унашъохэр кIэху унашъоу щытых, ахэмкIэ утхьаусыхэжъынэу щытэп ыкIи нэмыкI кьулыкьухэм ахэр къаушыхьатыжъынэу ищыкIагъэп. ШьыпкъэмкIэ, ащ фэдэ шьыкIэм унашъохэр зыштэхэрэм пшъэдэкIыжъэу ахьырэр нахъ къегъэлъэшы. ЗэхэгущыIэжъыхъэзэ зэгъусэу Конституционнэ Хыкумым иунашъохэр штэгъэнхэр хабзэм кыщыдэлъытагъ. ХыкумышI пэпчэ ишIошI зэрагъашIэзэ, унашъохэр экIэ шъэф мэкъэтынкIэ аштэх. ЫкIи унашъохэр аштагъэкIэ залытэрэр хыкумышIхэм янахьыбэмэ амакъэ ащ зыфатыкIэ ары. Iофым халпIэхэ зыхъукIэ, хэбзэгъэуцугъэу шьIэм, дунэе шапхъэхэм язэхэфынкIэ хыкумышIхэм Iофышхо агъэцакIэ. Конституционнэ Хыкумым исыд фэдэрэ унашъуи юридическэу куоу зэгупшысэгъэхэ, Iъапсэ пытэ зIлэ унашъоу щыт.

— НепэкIэ Урысые Фе-

хэми зэдагъэцэкIэрэ Iофыгъо-хэм ащыт. Арышъ, конституционнэ (уставной) хыкумхэр зыщызэхэщэгъэхэ шьолъырхэм арысхэм яфитыныгъэхэмрэ яшъхьафитныгъэрэ якъэухъумэнкIэ амал тедзэ зэралэр къэтIон тлъэкIышт.

НэмыкI IъэныкьокIэ тыкъе-кIолэнышъ, зыуплъэкIухэрэ кьулыкьу чыпIэх хэбзэ Iэшъхьэтетхэм ашъхьагъ иты зэрашIомыгъор кьыбгурылонэуи щыт. Шьолъырым конституционнэ (уставной) хыкум зэралэр хабзэр «зэрэчэпхыгъэр» къэзыгъэлъэгъорэ нэнанэу щыт. Мыщ дэжъым сэ республикэм иIэшъхьэтетхэм тхьашъуегъэпсэу ясIо сшIоигъуагъ апэрэ мафэхэм къащегъэжъагъэу сыд фэдэрэ IъэныкьокIи Хыкумым Iэпылэгъу кызырэфэхъухэрэм фэшI.

Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хыкум изэхэщэнэр иуцунрэ зIахьышхо хэзышъхьагъэхэм, конституционнэ юстицием пае бэ зышIагъэхэм джы ягугъу къэсшIын. Ахэр Хыкумым иапэрэ Тхьамэтагъэу Бэрэтэрэ Iалый Аскэр ыкьор, хыкумышIхэу Кулинченко Ольга Михаил ыпхъур, Алыбэрд Надежда Андрей ыпхъур ыкIи нэмыкIыбэхэр ары. Амалэу силэр кызыфэзгъэфедэзэ, экIэ хыкумышIхэм, Хыкумым иаппарат иIофышIэхэм, тиреспубликэ щыпсэурэ пстэуми мэфэкIымкIэ сафэгущо ыкIи Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хыкум тапэкIи шьуифитыныгъэхэмрэ шьуишъхьафитныгъэрэ кызырэхъумэштхэм шьуицыхъэ тежъугъэлы зэрэхъуштыр кышъосэлэ.

**Нэклубгъор
зыгъэхъазырыгъэр
IышIэ Саныет.**

✓ Хыкумым республикэ, муниципальнэ шэпхъэ хэбзэ актхэр зэхефых. Джащ фэдэу Конституционнэ Хыкумым икIэху зэфэхьысыжхэри Адыгэ Республикэм иправовой системэ хэхьоныгъэ егъэшIыгъэным фэлажъэх.

ТишIэныгъэ иIъэныкьо пстэури — псауныгъэм икьэухъумэн, медицинэ Iэпылэгъу ягъэгъотыгъэнэр, социальнэ ухъумэныр, зыфэе диныр алэжъынымкIэ фитыныгъэу яIэхэр, чыгум епхыгъэ зэфыштыкIэхэр, хэбзэлэхьхэр ыкIи нэмыкIхэр кызылъызыубытырэ хэбзэгъэуцугъэм ихэхьоныгъэ фэлорышIэх хыкум практикэри, правэмкIэ екIоплакIэхэу Хыкумым иунашъохэм ащыпхырыштыгъэхэри. Хыкумым рес-

зыкьызэрэфэгъэзэрэ тхыльхэр иIэубытыпIэхэу Хыкумым чыпIэм шаштэгъэ законхэр Адыгэ Республикэм и Конституциие — Закон Шъхьалэм диштэу егъэпсыжъых. Мыщ дэжъым мыщынэнхэу ыкIи яфитыныгъэхэм якъэухъумэнкIэ теубытагъэ кызыхагъэфэнэу цыфхэм джыри зэ зафэзгъазэ сшIоигъуагъ. Республикэм шаштэгъэ закон горэмкIэ е нэмыкI шэпхъэ хэбзэ акткIэ шьуифитыныгъэхэр аукуагъэу шьолъытэмэ, тхьа-

Гуклэ
егупшыс

Сабыир дунаим

кыытэзыгыахьорэр шъоры...

Адыгэ республикэ клиническэ перинатальнэ гупчэм дэжъыт стендым тетхэгэ усэм мы пычыгъор кыыхыгъ. Шыыпкээ, унагъом зегурылоныгъэрэ рэхъатныгъэрэ ильынымклэ бзыльфыгъэм мэхъанэшхо ил. Ащ шүлэгъуныгъэу, гүфэбэныгъэу кыпыкырэм бэ ялытыгъэр. Сабый цыкыр дунаим кыитезыгыахьон зыльэклыштри бзыльфыгъэр ары. Джащ фэдэ кьабзэу, клэлэцыклым илэшугэ зыукъони, ащ шылыныгъэу Тхьэм кыырытыгъэр зэпызыклын зыльэклыштыри а бзыльфыгъэ дэдэр ары. Сабый цыклым ымэкээ шъабэ зэхихыным клэмыхъопсэу, игушубзыгъэ зыльэгъунэу фэмыеу, ащ фэдэ лъэбэкъу жылымэ ышыным сыда адэ ар кыифэзгъэуштыр?

✓ Бзыльфыгъэм ицыхъэ телъын фэе тыр имыгъусэми, иунагъуи, иныбджэгъухэри лэпылэгъу кыызэрэфэхъуштыр.

Егупшысэмэ, непэрэ шылакэм кыыхэхъухэгэ сабыир тэрээу, ишыклагъэр зэклэ ебгъэгъотзэ кьэбгъэтэдъжыным пае шүлэгъуныгъэшхом мылкъуи дыуилэн фэе. Ар ушъагъу зышырэ бзыльфыгъэхэри шылэх.

Психологхэм зэралытэрэмклэ, сабыир зыгъэклодыжырэ бзыльфыгъэхэм зэпкъаджэ хъун алъэклыштыр, ашъо ар хэфэштмэ ыуплэкълун гухэлъ зилэу кьахэклырэр маклэп. Ау ащ фэдэу жылымэу сыда псэухэра? Бзыльфыгъэм ешлэ сабый кыфэхъун зэрилэклыштыр, ау ежъ-ежырэу ар ыгъэунэфынэу фэй. Зэпкъаджэ зыхъуклэ, «зызиуплэкълужьклэ», а лъэхъаным ар имышыклагъэу елытэ.

Пшъэшъэжыыхэм еджэныр кьамыухызэ сабый ашъо хэфэу бэрэ кыыхэклы. Ар фэдэ чыплэ зифэхэклэ зэрэпсэуштыр кыыхахын фэеу мэхъу — сабыир кьагъэнэныш, ны хъунхэу ара, хъауми агъэклодыжыныш, лоф ашлэнэу рагъэжъэшта? Урысые психологхэм зэралытэрэмклэ, нахъыж зэрэхъугъэхэр икъу фэдизэу зэхашлэным пае чыплэ кын зизгъэуцожъэу бэ ныбжьыклэу шылэр. Ащ фэдэ гумэклыгъо зилэм ежъ ыпкышъол хэлъ сабыир зиуклыклэ, зыгъэгумэ-кыштыгъэр зэшлуихыгъэу кышэхъу.

Адыгэ республикэ клиническэ перинатальнэ гупчэм клиникэ-диагностическэ поликлиникэу хэтым ипсихолог бэмышлэу гушылэгъу тыфэхъугъ. Ащ тызэрэщигъэгъозагъэмклэ, унагъом я 3-рэ е я 4-рэ сабый кыыхъоныр емыклоу тишъолъыр шыпсэурэ цыфхэм алытэ.

Ахэм зэралорэмклэ, ащ фэдизыр аплуныр кын кьащыхъуштыр. Унагъоми удегупшысэн фэеу, сабый быныр ягъусэу кьаклу-хъаныр емыклоу зыфалъэгъужы. Джащ фэдэ гупшысэхэр тицыфхэм ащышхэм зыдалыгъэуи бэрэ кыыхэклы.

Статистикэм кытырэ пчъагъэхэм кыызэрагъэлягъорэмклэ, ахъщэм епхыгъэ гумэклыгъохэр, унэ зэрямылэр, лэжъапклэу кьа-

гъахъэрэр зэрэмаклэр сабыир зыгъэклодыжырэ цыфхэм ушъагъоу ашлэхэрэмклэ я 4-рэ чыплэм итых. Процент 75-м ехъурэм ащ фэдэ лъэбэкъу ашыныр кыизхэклырэр бзыльфыгъэм изакъоу епхыгъэп, гушылэм пае, ты хъуштыр хулыфгыгъэр е бзыльфыгъэм янэ-ятэхэр сабыир дунаим кыитехъонэу фэмыехэ хъумэ, хэклыплэ шымылэу ныбжьыклэм елытэш, сабыир ыгъэклодыжыныу рехъухъэ.

— Мыщ фэдэ бзыльфыгъэхэм гушылэгъу тафэхъу зыхъуклэ, зэклэмэ анахъ шъахалэр ежъ-ежырэу ышлэштыр ыгъэунэфыным фэпщэныр ары, — ело ыпэклэ зигугъу кьэтшыгыгъэ гупчэм ипсихологъу Елена Христич. — Бзыльфыгъэм ицыхъэ телъын фэе тыр имыгъусэми, иунагъуи, иныбджэгъухэри лэпылэгъу кыызэрэфэхъуштыр. Сэ шишлэклэ, хулыфгыгъэхэми специалистхэр гушылэгъу афэхъунхэ фэе. Еджаплэхэм я 10 — 11-рэ класхэм ащеджэхэрэм, университетхэм ачлэс студентхэм тым

Бзыльфыгъ!
Плэпэхэмклэ рэхъатныгъэр кьэошлы,
Гъэшлоныгъэр ренэу зыдэпыгы.
Зэклэ кьэспчыныр сэ сиамаплэп,
Утилэпылэгъу, Тхьэм укьытитыгъ.
Унысэми, ушъхъэгъусэми, уныжъми
Шүлэгъуныгъэрэ гъэшлоныгъэрэ цыфхэм афэгощ.
Уигъашлэ тхьэркыо цыклым фэдэу,
Шошъхъуныгъэ кьабзэклэ орэшлэп.

лахъу, клэлэцыклым дунаим кыытырагъахъо. А пчъагъэр маклэп, сыда плэмэ 100-м шыщэу нэбгыри 10 — 11-р клэгупшысыхъажыгъэу, игъом кыызэкклэуагъэхэу мэхъу.

Бзыльфыгъэу клэлэцыклым зыгъэклодыжыны гухэлъ зилагъэу клэгупшысыхъажыгъэм ышъо хэлъ сабыир кыырехъаклыфэ гупчэм илофышлэхэм лэпылэгъу рагъэгъоты.

Тигушылэгъу кыызэрэхигъэ-щыгъэмклэ, нахъыбэрэмклэ ящэ-нэрэ сабыир ары зыфэмые-

зидимылыгъэу теубытэгъэ пытэ зышыгыгъэ бзыльфыгъэм сыд фэдизэу удэгущылагъэкли мэхъанэ илэштэп. Ау кыыхэклы ишъхъэгъусэ гурымылагъэу, гужым хэтэу ащ фэдэ гухэлъ зышыгыгъэр клэгупшысыхъажыу, ышлэрэр зэрэмытэрэзыр кыыгурыложъэу.

Зэшъхъэгъуситлэр зэфэгужыгъэхэмэ, хулыфгыгъэр психологым икабинет кыырагъэблагъэуи кыыхэклы. Психологыр ахэм гушылэгъу афэхъузэ,

хэу, рамыхъухъагъэу кыичлэ-кыырэр. Бзыльфыгъэм ышъо хэфэгъэ апэрэ клэлэцыклым ыгъэклодыжыу бэрэ кыыхэклырэр. Ащ фэдэ зышырыхыплэхэу психологым кыыхигъэщыгъэр тхылъклэ амыгъэшъыпкъэгъэ унагъохэр ары. Ахэр нытэхэм ащэщынэх. Пшъашъэр гъогу занклэм темыкыным, сабый цыклым дунаим кыытыргъэхъо-ным пае амалэу ялэмклэ гупчэм илофышлэхэм лэпылэгъу ащ рагъэгъоты.

✓ Сабыир зыгъэклодыжыны гухэлъ зилэу гупчэм кьеоилэрэ бзыльфыгъэхэм ащыщэу проценти 10 — 11-м ягухэлъ зэблахъу, клэлэцыклым дунаим кыытырагъахъо.

апахъхъэ кыиуцогъэ гумэклыгъор ежъ-ежырэу дагъэзыжыным ахэр фещэх.

Бзыльфыгъэр мыщ фэдэ лъэбэкълум фэзыщэн зыльэклыштыр ушъагъумэ ащыш янэ-ятэхэр сабыим фэмыенхэри. Ащ фэдэ чыплэ иуцогъэ пшъашъэм гурыгъэлогъэн фэе ишылэныгъэклэ зырыкълэу гъогур ежъ-ежырэу кыыхыныу зэрэщытыр.

Ахъщэм ыпкэ кыиклыклэ сабыир зыгъэклодыжыны гухэлъ зышыгыгъэ бзыльфыгъэхэм лэпылэгъу аригъэгъотэу гупчэм социальнэ илофышлэ члэс. Къэралыгъом ным фэгъэклотэныгъэу фишлэхэрэр, ахъщэу кыифитлупшырэр чыплэ кын иуцогъэ ныбжьыклэхэм ащ кьафелуатэ. Университетхэм ащеджэу ахэтхэм степенди кьаратынэу афигъэпсыни ащ елэклы.

Сабыир зыгъэклодыжыны гухэлъ зилэу гупчэм кьеоилэрэ бзыльфыгъэхэм ащыщэу проценти 10 — 11-м ягухэлъ зэб-

Лъэпкъэу кыизхэклыгъэм емылтыгыгъэу, зэгомтыхэгъэ ныбжьыкытлум, тхылъклэ зэмыпхыгъэ унагъом сабый кыихъоныр емыклоу зыфалъэтэжы ыкли ар агъэклодыжыным теубытагъэ илэу фэклох.

Бзыльфыгъэу мыщ фэдэу мытэрээу зеклон гухэлъ зилэхэр гъашлэм зэрэклэгъожыштыр лъэбэкълур ашлэным ыпэклэ ежъхэм яцыклымгъом хъугъэшлэгъэ гъэшлэгъонэу кьахъулагъэхэр, шылэныгъэм гушлогъо уахътэу шызэрэнэклыгъэхэр агу кьагъэклэжымэ, гухэлъэу ялэр зэблахъужыныкли мэхъу.

Тыкъэзыуцухъэрэ дунаим идэхэгъэ ыльэгъуным, бзыу цыклым яорэд макъэ клэдэулыным, шылэныгъэр зэрифэшъуашэу кыгъэшлэным ифитыныгъэ сабый цыклым езытырэр ныр ары. Бзыльфыгъэм ащ фэдэ амал илэныр насыпыгъ, ащ хэти уасэ фишлын фэе.

ГЪОНЭЖЫКЪО
Сэтэнай.

Къэралыгъом ипшъэрылъ шъхьалэхэм зыкIэ ащыщ

«Белая трость» зыфиорэ Iофтхьабзэу реклокырэм тегъэлсыхьагъэу Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэлукIэ и Къэралыгъо Думэ и депутатэу Натхъо Разыет сэкът-ныгъэ зилэхэм я Урысые общественнэ организацие и Адыгэ республикэ къутамэ ипашъэу Р.С. Нэхайм ыкIэ хьафизэхэм яобществэ хэтхэм ащыщхэм джырэб-лагъэ IофшIэгъу зэлукIэгъу адырилагъ.

— Непэ лъэшэу сигуапэ тызэлукIэнэу зэрэхъугъэр ыкIэ хьафизэхэм я Дунэе мафэ ехъулэу сышъуфэлъало сшIоигъу псауныгъэ шъуилэнэу, ублэлэ пстэуми гъэхьагъэхэр ащы-шъушынхэу, шъукIуацIэ къы-климычынэу, шъуилахьылхэмрэ шъуигупсэхэмрэ яшIулъэгъу шъушымыкIэнэу! — къыуагъ Натхъо Разыет зэлукIэгъум илъэхъан.

Сэкътныгъэ зилэхэр анахь зыгъэгумэкIырэ Iофыгъохэм ащыщ зэлухыгъэ Iахъзэхэлъ обществэу «Хьафизэхэм я Урысые обществэ и Мыекъопэ еджэпIэ-производственнэ предприятие» зыфилоу непэ Iоф зымышIэжъэу, ау тапэкIэ зэрэхэгъэгоу щыцIэрыуагъэм

тегъэлсыхьагъэу джырэ лъэхъаным диштэрэ производствэу кIуацIэхэр зэхэщэгъэнхэр.

Мы зэлукIэгъум хэлажьэхэрэм янахьыбэм зэралытагъэмкIэ, илъэсыбэхэм къаклоцI зэтырихьэгъэ мыщ фэдэ Iофыгъохэм зэшIохыкIэу афэхъуштхэм ягупшысэгъэн фае: сэкътныгъэ зилэхэм зэхэщэгъэ студиеу «Сувенир» зыфиорэм музикальнэ Iэмэ-псымэхэр егъэгъотыгъэнхэр, общественнэ организацием тегъэлсыхьагъэу сэкътныгъэ зилэхэм Iэпылэгъу ятыгъэным епхыгъэ гупчэ зэхэщэгъэныр, наукэмрэ техникэмрэ ягъэхьагъэхэм адиштэу шIокI имылэу алэкIэгъэхьэгъэн фэе амалхэр ягъэгъотыгъэнхэр.

— IофшIэнымкIэ гуетыныгъэу

ыкIэ теубытагъэу шъухэлъыр хэсымыгъэунэфыкIын слъэкIыштэп. Ар къэзгъэшъыпкъэжъыным пае общественнэ IофшIэнымкIэ, спортымкIэ, еджэнымкIэ, творчествэмкIэ щысэ зэфэхьафхэр къэхьын слъэкIышт. ШъузыгъэгумэкIырэ Iофыгъохэм язэшIохынкIэ амалэу сIэм тетэу сишIуагъэ къышъозгъэкIышт, — икIэухым къыуагъ Натхъо Разыет.

Урысые Федерацием и Къэралыгъо Думэ IофшIэнымкIэ, социальнэ политикэмкIэ ыкIэ ветеранхэм яIофхэмкIэ и Комитет итхьаматэу А.К. Исаевым ыцIэкIэ Натхъо Разыет Рэзэныгъэ тхылъ общественнэ организацием итхьаматэ ритыжыгъ, ащ нэмыкIэу зэлукIэгъум къеклопIэгъэ пстэуми зэтыгъо ахъщэ Iэпылэгъу аритыгъ.

КЪАНДОР Анзор.

Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэлукIэ и Къэралыгъо Думэ и депутат илэпылэгъу.

ПСАУНЫГЪ

Районхэми ащыкIошт

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэрэ медицинэ профилактикэмкIэ республикэ Гупчэмрэ бэмышIэу Мыекъуапэ щырагъэкIокIыгъ инсультым пэуцужыгъэным епхыгъэ Iофтхьабзэ.

Къэралыгъо филармонием ифойе чIэтыгъэ «къеклокIырэ» лабораторием нэбгыри 100-м ехъумэ ыпкIэ хэмылэу анализ зэфэхьафхэр щатынхэ, уплъэкIун зэмылIэужыгъохэр щакIунхэ амал ялагъ. Медицинэ IофышIэхэм къякIуацIэхэрэм зэкIэми афашыштыгъ электрокардиографии, нэхэм зэралъэгъурэр афауплъэкIуштыгъ, шъоушыгъоу, холестеринэу лым хэлъыр агъэунэфыштыгъ, пшъэ пьинтфэхэм УЗИ-аппаратымкIэ яплъыштыгъэх... Мыхэм язытет ары пстэумэ апэу инсульт цIыфым илэшт-имылэшттым «иодыджынхэр». Зы чыплэ ащ фэдиз уплъэкIуныр шашIын амал зэрагъотыгъэр ащ къеклопIагъэхэм лъэшэу агу рыхыгъ.

Статистикэм къытырэ пчъагъэхэм къызэрагъэлъагъорэмкIэ, инсультым иллыкIыхэрэм ябагъэкIэ дунаимкIэ апэрэ чыплэхэм щыт Урысыер — нэбгырэ мини 100 пэпчэ 175-мэ а узым ыпкIэ къыкIыкIэ ядунай

ахъожьы. Мы узыр къызэутэ-кIыгъэу псаоу къанэхэрэм япроцент 30-м ехъум ренэу Iэпылэгъу ящыкIагъ, процент 20-р — ежъ-ежырэу клонхэ алъэкIырэп, проценти 8-р ары нылэп Iоф зышIэн зылъэкIэу къахэкIырэр.

Адыгэ Республикэм мы узым къыхэкIэу дунаим ехыжырэм

ипчъагъэ щымакIэп. Псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ Министерствэм къызэритырэмкIэ, икIыгъэ илъэсым нэбгырэ мини 3-м ехъумэ а узыр хьадэгъу афэхъугъ. Ары мы зигугъу къэтшырэ пэшIорыгъэшэ медицинэ Iофтхьабзэхэм мэхъанэшхо зыкIаратырэр.

Мары медицинэ профилактикэмкIэ республикэ Гупчэм лъэхъаным диштэрэ медицинэ оборудованиеу чIагъэуцагъэм ишIуагъэкIэ, мыщ IофышIэхэм къяуалэхэрэм зэкIэми охътэ клэкIым къыкIоцI экспресс-диагностикэ афашIын алъэкIы ыкIэ цIыфым ипсауныгъэ ыгъэпытэным, уз зэфэхьафхэм зациухъу-мэным фэшI нэбгырэ пэпчэ программэ фызэхэгъэуцэ, зэрэзеклон, ышIэн фаехэмкIэ упчIэжъгъу фэхъух.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ зэрэрихъухьэрэмкIэ, мыщ фэдэ пэшIорыгъэшэ медицинэ Iофтхьабзэхэр тапэкIэ зэхэщэгъэ ашышт, шIэхэуи районхэм кIоштых.

(Тикорр.).

ЛЪЭПКЪ ИСКУССТВЭР — ТИБАЙНЫГЪ

Узыгъэгъозэрэ тхылъ

ЦIыф лъэпкъ пэпчкIэ анахь мэхъанэ зилэхэм лъэпкъ искусствэр ащыщ. Ар хэти гушъхьэгъомылэ гъэнэфагъэ фэхъоу зэрэщытыр нафэ.

Улъэпкъымы, ухэгъэгуми, уцIэрыломи уигугъу шIукIэ, дахэкIэ ралоным мэхъанэшхо иI. ЗэкIэ зыфэкIожырэ цIыфым иакъыл, игулыт, илэжыгъ. Адыгэ орэдыр лъэпкъым ианыхьаиныгъэ инхэм ащыщ. Орэдыр, бзыу тамэу, лъэшыба?! Ау ащ къэлэклэ тэрэз фэмыгъотмэ — пкIэнчъ.

Андзэрэкъо Чеслав орэдым ыгу факлоу, ыпсэ епхыгъэу зэрэщытым ищыс Iэпэлэсэныгъэ инэу Iэклэпыр. Адыгэ искусствэм ащ чIыплэ хэхыгъэ щыри, ащ елытыгъэу, игъашIэ, ишIагъэ, изэчый гъэшIэгъон ягугъу пшIыныр ищыкIагъ.

Чеслав къызыхъугъэ мафэм ехъулэу Адыгэ Республикэм итхылъеджаплэ нотнэ-музыкальнэ литературэмкIэ иотдел тхы-

лэу «Певец и композитор дарующий радость» ылоу къыдигъэкIыгъ. Библиографическэ Iэпылэгъур Андзэрэкъо Чеслав къытегушыIэ. Орэдылом ищысэныгъэ гъогу клэкIэу къыщыло-тагъ. Композитор IофшIагъэхэр — иорэдхэр, хор музыкэр ыкIэ нэмыкI произведенийехэу илэхэр къыщытыгъэх шъхьаф-шъхьафэу.

ЗэдэгущыIэгъухэу, очеркхэу, нэмыкI тхыгъэхэу Андзэрэкъо Чеслав ехылапIагъэу шIэлэхэм ацIэ тхылъым къышIырэло. Фэтхэгъэхэм ащыщых И.А. Петрусенкэр, А. Сихъур, Т. Суховар, Къ. Тыкьор, С. Хватовар, ахэм анэмыкIхэри.

Библиографии тхылъ цIыкIур зэхэзыгъэуцагъэр ГусэрыкIо Сусанн.

ДЗЭУКЪОЖЪ Нуриет.

Шъуешъуагъэу рулым шъулымтысхь!

Ешъуагъэу автомобилыр зезыфэрэм ежъми, нэмыкIэхэми ящыIэныгъэу щынэгъуапIэ зэрэригъэуцорэр зыщэрэмыгъэгъупш. Шъон пытэ ешъуагъэр рулым клэлъырытысхьанэу щытэп. ГъогурыкIо-нымкIэ шапхъэхэр зэриукъорэм нэмыкIэу, гъогу-хэм къатехъухъан ылъэкIышт тхьамыкIагъохэм за-щидзыеныри ащ нахь къын къыфэхъу.

Адыгэ Республикэм хэгъэгукIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ гъогухэм щачынэгончъэ-нымкIэ и Къэралыгъо автоинспекции IофышIэхэм водителыр ешъуагъэу къызагъэуцукIэ, протокол зэхэгъэуцощ, ащкIэ хыкумым тхылъ агъэхьы. Нэужым хыкумым ащ илъэсрэ ныкьорэкIэ автомобилыр зэрифэн фимытэу егъэпсы ыкIэ тазырэу сомэ мин 30 регъэты. ЯтIонэрэу ар ешъуагъэу къызаубытыкIэ, илъэсищрэ автомобилыр зэримыфэнэу ыкIэ сомэ мин 50 тазырэу ытIнэу агъэнафэ.

Ешъуагъэхэм апкъ къыкIыкIэ гъогухэм бэрэ тхьамыкIагъохэр ате-хъухъэу мэхъу. Арышъ, гъогурыкIонымкIэ шапхъэхэр зэраукъуагъэхэмкIэ, ешъуагъэу рулым зэрэ-лутысхьагъэхэмкIэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо автоинспекции чыхъэшIэгъу телефонэу **8 (8772) 52-49-68-мкIэ** макъэ къежъугъэу. Гъогу-

патруль къулыкъум иинспекторхэм ащ фэдэ къэбархэр къазылэкIахъэхэкIэ, ищыкIэгъэ Iофтхьабзэхэр псынIкIэу зэрахъащтых ыкIэ ешъуагъэу автомобилыр зезыфэу къаубытыхэрэр агъэпщынэщтых.

Адыгэ Республикэм хэгъэгукIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ гъогухэм щачынэгончъэнымкIэ и Къэралыгъо автоинспекции игъогу-патруль къулыкъу

Тэрэзэу агъэфедэгъэп

Джырэблагъэ Кошхъэблэ районым ипрокуратурэ районым ичIыплэ зыгъэлорышIэжыплэ органхэм бюджетымкIэ хэбзэгъэуцугъэр зэрагъэцаклэрэр ыуплъэкIугъ.

УплъэкIунхэм ягъом нафэ къэхъугъ Блащэпсынэ къоджэ псэупIэм блэкIыгъэ илъэсым итыгъэгъазэ и 26-м гъогухэм ягъэцэкIэжынкIэ фонд зэрэщы-зэхэащэгъэр ыкIэ а Iофым ехылапIагъэу зыгъэлорышIэжыплэм Положение зэрэщаштагъэр. Ау бюджетымкIэ хэбзэгъэуцугъэр мыщ укъуагъэ щыхъугъ. Сыда Iомэ Положением ратхагъэп гъогу фондым илъ ахъщэр зэрагъэфедэщтыр. Ахъщэр зэрэбгъэфедэн плъэкIыштыр унэ зэтетхэм ячагухэм язэтегъэлсы-

хъан, ахэм якIурэ гъогухэм яшIын ыкIэ ягъэцэкIэжынын ары нылэп. Ау ар тэрэзэу Положением къыщытыгъэп. Ащ нэмыкIэу, унашъоу ашыгъэм ратхагъэп бюджет ахъщэу гъогу фондым иха-щтыр зыфэдизын ылъэкIыштыр.

Ащ фэдэ хэбзэукъуагъэхэр Кошхъэблэ районым икъоджэ псэупIэ пстэ-уми къащахагъэщыгъэх. Ащ къыхэкIэу зэкIэ районым ит псэупIэхэм тхылъ-хэр афагъэхьыгъэх. Iофыр джы зэхэ-фынэу щыт.

Бюджетхэм яахъщэ аратыжыгъ

Джэджэ районым ипрокуратурэ джыр-эблагъэ ыуплъэкIугъ Федеральнэ це-левой программэу къуаджэм хэхъоныгъэ егъэшIыгъэным фэгъэхьыгъэр 2013-рэ илъэсым агъэцакIэ зэхъум ахъщэр тэрэзэу агъэфедэгъэмэ.

УплъэкIунхэм къызэрагъэлъэгъуагъэмкIэ, станицэу Джаджэм щыпсэурэ А.И. Вайткус хэбзэнчъэу ахъщэ къызэрэ-зыфигъэфедэгъэм пае уголовнэ Iоф къыфызэлэухыгъ. Хыкумым унашъоу зэрэишIыгъэм тетэу, ащ сомэ мини 120-рэ тазыр тыралъхьагъ.

Хыкумым зэригъэунэфыгъэмкIэ, Вайт-кус федеральнэ бюджет ахъщэу сомэ

230472-рэ ыкIэ республикэ бюджетым щыщэу сомэ 83808-рэ ытыгъугъ. ЗэкIэм-кIэ къэралыгъом сомэ 314280-рэ зэрар рыхыгъ. Ау зэхэфынхэр окIофэхи, хыкумым изэхэсыгъуи Джэджэ къоджэ псэупIэм иадминистрации лажъэр зилэжъэ лым факлоу дао къышIыгъэп. Ар зэрэмытэрэзыр прокуратурэм къы-хигъэщыгъ ыкIэ къоджэ псэупIэм ипашъэу Сергей Дзэбоевым ыналэ тырыригъэ-дзагъ. Бюджет хэбзэгъэуцугъэр укъуа-гъэ зэрэхъугъэм пае IэнатIэм Iут па-щэм дисциплинарнэ пшъэдэкIыжы ыхьын фаеу прокуратурэм ылытагъ.

Сыдэу щытми, прокуратурэм зэрихъ-гъэ Iофтхьабзэхэм яшIуагъэкIэ, бюджет-хэм ашыгъэ чIэнагъэм къыгъэзэжыгъ.

УГСЗН

ЦЫФЫМРЭ IOФШIЭНЫМРЭ

УГСЗН

Цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ кьулыкьум цыфхэм кьэбархэр алыгъэлэсыгъэнхэмкIэ зэрихьэрэ IOфыгъохэр

Адыгэ Республикэм цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ икьэралыгъо кьулыкьу и ГьэлорышIаплэрэ Адыгэ Республикэм икьэралыгъо казеннэ учреждениехэу цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ Гупчэхэу кьалэхэм ыкIи районхэм ащылэхэмрэ зэгъусэхэу кьэралыгъо программэу «IOфшIэн зэгъэгъотыгъэнымкIэ Адыгэ Республикэм цыфхэм Iэпылэгъу щытыгъэныр» зыфилоу 2014 — 2018-рэ ильэсхэм ателытагъэм ыгъэнэфэрэ IOфыгъохэм республикэм щыпсэухэрэр ащагъэгъуазэх.

Цыфхэм, ахэм IOфшIэн язытхэрэм кьэралыгъо хэбзэ кьулыкьухэм ыкIи чыплэ зыгъэ-лорышIэжыным икьулыкьухэм цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэным изытет ыкIи IOфшIэн зымылэхэм япчъагъэ яхьыллэгъэ кьэбархэр алыгъэлэсыгъэнхэм фэшI кьыклэлэныкIорэ шыкIэхэр агъэфедэх:

— *кьэбарлыгъэлэс амалхэр (республикэ ыкIи район гъэзетхэр, телевидениер, Интернетир);*

— *зэлулэхэр, IOфшIэплэ чыплэхэм ыкIи еджэплэ чыплэхэм яхьыллэгъэ ермэлыкьхэр;*

— *брошюрэхэр, памяткахэр ыкIи рекламэ сборникхэр.*

Республикэм имуниципальнэ образованиехэм IOфшIэнымкIэ ябэдзэршыплэхэм IOфхэр зэрэщыгъэпсыгъэхэм Адыгэ Республикэм икьалэхэмрэ ирайонхэмрэ цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэным фэлэжхэрэ Гупчэхэу ащылэхэм яунэхэм ащагъэгъуазэх зэпхыныгъэхэмкIэ амалхэр, Интернет-амалхэр, кьэбархэр кьызыщыралотыкIырэ пхъэмбгъухэр, кьэбарлыгъэлэс амал жьугъэхэр агъэфедэхэз.

IOфшIэнымкIэ бэдзэршыплэм IOфхэр зэрэщыгъэпсыгъэхэм цыфхэр щыгъэгъозэгъэнхэм фэшI кьызыфэтэгъэфедэ республикэ гъэзетхэу «Адыгэ макъэр», «Советскэ Адыгеир», кьэлэ ыкIи район гъэзетхэр.

2014-рэ ильэсыр кьызыхьагъэм кьышыублагъэу тикъэбар зэфэшхьафхэр зыхэтхэ тхыгъэ 30-м ехъу кьыхэзыуыгъэхэ гъэзет экзэмпляр мини 5 фэдиз кьыдэкIыгъ. Джащ фэдэу а кьэбархэр кьарыхьагъэх Интернет-амалхэу www.zanad.ru, www.rudsem.ru. Тисайт ит республикэм IOфшIэнымкIэ ибэдзэршыплэ IOфхэр зэрэщыгъэпсыгъэхэр, цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ кьулыкьум IOфшIэн зэрэзэхэщэгъэ шыкIэр, фэлэ-фэшIэ лъэкьхэу афагъэ-цакIэхэрэр кьызылотыкIырэ кьэбархэу, юридическэ кьэбархэу IOфшIэн лыхьухэрэмрэ цыфхэм IOфшIэн зытыгъэхэрэмрэ ашIогъэ-шIэгъонэу аналэ зытырадзэн алыкIыштхэр. Кьэбархэм ренэу тахэплэжъы, кIэхэр ахэтэгъахьэх.

Адыгэ Республикэм IOфшIэнымкIэ ибэдзэршыплэ ящыкIа-

гъэу кьызыщыкIэупчIэхэрэ сэнэхьатхэм цыфхэр ащыгъэгъозэгъэнхэм фэшI цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэным пыл кьулыкьухэм ясайтхэм кьащызэ-луахыгъ «IOфшIэн сылэхэу» зыфилоурэ едзыгъор. Ащ ит кьэбархэм мафэ кьэс ахэплэжъы, агъэклэжъы.

Адыгэ Республикэм цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ икьэралыгъо кьулыкьу Интернетым щырилэ официалнэ сайтым тызхэт ильэсым гъогъу мин 450-м ехъу кьыхьагъэх. Цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэным фэлэжхэрэ кьулыкьухэу республикэм итхэр IOфшIэплэ чыплэхэу республикэм кьыщагъэлэгуагъэхэм япчъагъэ мафэ кьэс хэплэжъы, кьэбарыкIэхэр хагъахьэх.

Кьэралыгъо фэлэ-фашIэхэр электроннэ шыкIэм тетэу алыгъэлэсыгъэнхэм ехьыллэгъэ программэр зэрагъэцакIэрэм ишIуагъэклэ, Адыгэ Республикэм цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ икьэралыгъо кьулыкьу информацийнэ портал Урысые Федерацием исубъект IOфшIэнымкIэ ибэдзэршыплэ IOфхэр зэрэщыгъэпсыгъэхэм ехьыллэгъэ кьэбархэм электроннэ шыкIэклэ цыфхэр кьакулэупчIэнхэ алыгъэ-кIынэу хьугъэ. «Унэе кабинет» зыфилоурэм кьыхьэхэзэ ар зэшIуахын алыгъэ. 2014-рэ ильэсым республикэм IOфшIэнымкIэ ибэдзэршыплэ IOфхэр зэрэщыгъэпсыгъэхэм ехьыллэгъэ кьэбархэр алыгъэлэсыгъэнхэм фэгъэхьыгъэ фэлэ-фашIэхэр нэбгы-

рэ мин 24-рэ фэдизмэ кьызыфагъэфедэн алыгъэ.

Цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэным фэлэжхэрэ Гупчэхэу кьалэхэм ыкIи районхэм ащылэхэм зилоф алуагъэу, ау хьапсым чIамыгъэтIысхьагъэхэм IOфшIэн кьазэрафагъотыгъэм ыкIи IOфшIэн лыхьухэу зэрэ-ратхыгъэхэм е кьафагъотыгъэ IOфшIэным кьызэремызэгъыгъэхэм яхьыллэгъэ кьэбархэр уго-ловнэ-гъэцэкIэжъэкло инспекциехэм алыгъэлэсы. Ащ нэмыкIэу, цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэным ылыныкьокIэ хэб-зэгъэуцугъэхэм, норматив тхыпхэм зэхьокIыныгъэу афэхьугъэхэм яхьыллэгъэ кьэбархэр игом Урысыем гъэпхъэнынымкIэ икьулыкьу икьутамэу Адыгэ Республикэм щылэм лъагъэлэсы. 2010-рэ ильэсым кьышыублагъэу а IOфшIэныр мобилнэ гупчэхэм нахь игъэклоуыгъэу ащагъэфедэу аублагъ.

2014-рэ ильэсым кьышыублагъэу цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ Гупчэхэу кьалэхэмрэ районхэмрэ IOф ащызышIэхэрэм ялофшIэхэр Урысыем юстициемкIэ и Министерствэ иучреждениехэу Адыгэ Республикэм итхэм нахьыбэрэ ащылэхэу хьугъэ. ДэкIыгъо IOфыгъохэр зэрэхьэхэ зыхьукIэ, яшхьафитныгъэ аламыхыгъэу пшъэдэкIыж зытыралхьагъэхэм ащыщхэм кьакулэу IOфшIэн зыщарагъэгъотыгъэхэм агъэклоу-хэу тхылхэр аратыщтыгъэх.

КIэлэцIыкIухэр плугъэнхэмкIэ пшъэрылэу агъэцакIэрэм ды-

кIыгъоу бзылфыгъэхэм IOф ашIэн алыгъэныу гъэпсыгъэным фэшI амалэу зэрэхьэхэрэм, джащ фэдэу кIэлэцIыкIухэм аныбжэ ильэсищ мэхуфэкIэ яфэлэ-фашIэхэр зехьэгъэнхэм фэшI отпуск зэратыгъэу щыс бзылфыгъэхэм япрофессионалнэ егъэджен зэхэщэгъэным яхьыллэгъэ кьэбархэр алыгъэлэсыгъэнхэр кьыкIэлэныкIорэ лъэныкьохэм атегъэпсыкIыгъэу зэхэтэгъэ:

— *кьэбарлыгъэлэс амал жьугъэхэмкIэ, ащ хэхьэх цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ мобилнэ гупчэхэм зэрэхьэрэ IOфыгъохэри;*

— *цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ кьулыкьум и Интернет-амалхэм кьэбархэр арыгъэхьэгъэнхэр, социальнэ IOфшIэнымкIэ Гупчэхэм ядэпкь пхъэмбгъухэм республикэм IOфшIэплэ чыплэ нэклэу кьы-щагъэлэгуагъэхэм яхьыллэгъэ кьэбархэр апылэгуагъэхэр.*

Кьоджэ муниципальнэ псэуплэхэм щэхэкI пщэрыхьаплэхэм, медицинэ учреждениехэм яунэхэм кьэбархэр алыгъэлэсы, республикэ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» кьитэгъахьэх.

2014-рэ ильэсыр кьызыхьагъэм кьышыублагъэу хэутыгъэ продукцияу кьыдэдгъэкIыгъэр экзэмпляр мини 8,5-рэ фэдиз мэхъу.

Мы лъэхьаным Адыгэ Республикэм ихэбзэихьухьэ, гъэцэ-кIэкло кьулыкьухэм ыкIи нэмыкI ведомствэхэм азыфагу кьэбархэмкIэ зэхьожыгъэныр дэгъоу щызэхэцагъ.

КЪОХЪУЖЪ Долэт.

Профессиональнэ ориентациемкIэ, психологическэ IэпылэгъумкIэ, сэнэхьат егъэджэнымкIэ ыкIи цыфхэм кьэбархэр алыгъэлэсыгъэнхэмкIэ отдeлым ипаш.

Адыгэ Республикэм IOфшIэнымкIэ ибэдзэршыплэ 2014-рэ ильэсым иапэрэ мэзибгъу IOфхэр зэрэщыгъэпсыгъагъэхэр

2014-рэ ильэсым ичъэпыогъу и 1-м ехьулэу зэрэщытыгъэмкIэ, Адыгэ Республикэм цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ ибэдзэршыплэ IOфшIэн зымылэм япчъагъэ нахь макIэ хьузэ IOфхэр зыпкь итэу щыгъэпсыгъагъэх.

Ащ изытет нахь зэхэугуфыкIыгъэу ыкIи икьу фэдизэу нэрылэгу кьэшыгъэным фэшI мы IOфым тызэрэлыплэерэм епхыгъэ пчъагъэу зэлудгъэклагъэхэм зафэгъэзэгъэн фае.

2014-рэ ильэсым ищылэ-лоныгъо мазэхэм кьакулэ Адыгэ Республикэм цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ икьулыкьухэм кьэралыгъо фэлэ-фэшIэ зэфэшхьафхэм апае нэбгырэ 35855-мэ закьафагъэзагъ. Ахэм ащыщэу нэбгырэ 6371-мэ кьакулэу IOфшIэн кьэгъотыгъэным фэшI аделэхэ ашIоигъуагъ. ХэгъэунэфыкIыгъэмэ хьушт Адыгэ Республикэм IOфшIэнымкIэ ибэдзэршыплэ изытет зыщыгъэгъозэгъэныр экIэми анахьыбэу кьызыкIэупчIэхэрэ кьэралыгъо фэлэ-фашIэу зэрэхьугъэр. А фэлэ-фашIэм пае закьыфэ-зыгъэзагъэр нэбгырэ 24218-рэ хьуштыгъэ. IOфшIэн лыхьухэрэ цыфхэм ямызакъоу, ящыкIэгъэшт кадрэхэр кьэгъотыгъэн-

хэм фэшI IOфшIэнымкIэ бэдзэршыплэм изытет фэгъэхьыгъэ кьэралыгъо фэлэ-фашIэхэм цыфхэм IOфшIэн язытэхэрэри кьакулэупчIэщтыгъэх. Зэрэпсаоу пштэмэ, IOфшIэнымкIэ бэдзэршыплэм изытет зыщыгъэгъозэгъэныр предпрятиехэмрэ организациехэмрэ ящыкIэгъэ IOфышIэхэр кьэгъотыгъэнхэм ыкIи цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэным уафэзыщэрэ анахь гъогу кIэклэу зэрэщыгъэр хэгъэунэфыкIыгъэмэ хьушт.

Цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэным фэлэжхэрэ кьулыкьур аделэзэ мэзибгъум кьыклоу нэбгырэ 2464-мэ IOфшIэн кьагъотыгъ, лэжъапкIэ зыпылэ общественнэ IOфшIэнхэм нэбгырэ 1022-рэ ахэлэжъагъ. Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кьыхэкIырэ материалнэ Iэпылэгъу яттызэ лэжъапкIэ кьэгъотыгъэнымкIэ кьын хэтыгъэ нэбгырэ 66-рэ, зыныбжэ ильэс 14-м кьышыублагъэу 18-м нэ-

сырэ нэбгырэ 1360-рэ, ильэс 18-м кьышыублагъэу 20-м нэс зыныбжхэу сэнэхьат зыщарагъэгъотырэ гурыт еджаплэхэр кьэзыухыгъэхэу апэрэу IOфшIэн лыхьухыгъэхэр пIалэу зилэ IOфшIэплэ чыплэхэм алудгъэхьагъэх.

Социальнэу IOфхэм ахэгъэгъозэгъыгъэнхэм ехьыллэгъэ IOфыгъохэу «IOфшIэн лыхьухэрэм яклуб», «Новый старт» зыфэлоушIэхэм учетым хэт нэбгырэ 391-рэ ахэлэжъагъ. Вакансиехэм яхьыллэгъэ ермэлыкьы 101-рэ зэхэтцагъ, ахэм нэбгырэ 3302-рэ ахэлэжъагъ.

IOфшIэнымкIэ бэдзэршыплэм изытет ехьыллэгъэ улпэклуным кьызэригъэлэгуагъэмкIэ, 2014-рэ ильэсым ичъэпыогъу и 1-м ехьулэу анахь кьызыкIэупчIэхэрэ лъэныкьохэу щытыгъэх: псэолэушIыныр (вакансиэ 842-рэ), кьыдэгъэкIыжыныр производствэр (821-рэ), псауныгъэр кьэухьумэгъэныр ыкIи социальнэ фэлэ-фашIэхэр афэгъэцэкIэгъэнхэр (вакансиэ 589-рэ).

Аужырэ лъэхьаным цыфхэм IOфшIэн язытхэрэм рабочэ сэнэхьат зилэ IOфышIэхэр икьу

фэдизэу кьафэгъотыгъэнхэр упчIэ шхьалэу кьэуцугъ. А пшъэрылхэр зэшIотэхы джыри зы хэгъэхьожэ кьэралыгъо фэлэ-фашIэ дгъэцакIэзэ. Ащ шыкIэу илэр профессионалнэ егъэджэныр ыкIи хэгъэхьожэ шыкIэм тетэу сэнэхьат ягъэгъотыгъэныр ары. 2014-рэ ильэсым ищылэ-лоныгъо мазэхэм кьакулэ а шыкIэм тетэу едгъэджэнхэу нэбгырэ 692-рэ дгъэ-кIуагъэ. Ахэм ащыщыкIэ IOфшIэн зымылэгъэ нэбгырэ 633-рэ, бзылфыгъэ 33-у ялыфыгъэ ыныбжэ ильэсищ мэхуфэкIэ ащ ифэлэ-фашIэхэр зэрэхьащхэу отпуск щылагъэхэр ыкIи пенсием клоуэ нэбгырэ 26-у IOфшIэным пызидзэгъы зышIоигъуагъэхэр.

Сэкъатныгъэ зилэхэм апае IOфшIэплэ чыплэхэр зэтэгъэпсыхьэгъэнхэм телытэгъэ программэмкIэ IOфшIэплэ 25-мэ адэтшыгъэгъэ зэзэгъыныгъэхэр агъэцэкIэжъыхьэхэ сэкъатныгъэ зилэ нэбгырэ 27-мэ IOфшIэн кьафэдгъотыгъ.

2014-рэ ильэсым ищылэ-шэ-клоу мазэхэм кьакулэу IOфшIэн кьафэгъотыгъэным ехьыллэгъэ кьэралыгъо фэлэ-фашIэхэр нэбгырэ 86-мэ кьызыфагъэфе-

дагъэх. IOфшIэн зымылэу а фэлэ-фашIэр кьызыфэзыгъэфадагъэхэм ащыщэу нэбгырэ 17-р бэрэ, зы ильэсым ехьурэ, IOфшIэн ямылэу щысыгъэх. Нэбгырэ 73-мэ юридическэ лъапсэ илэу зэрэлажъэрэмкIэ зарагъэтыгъэу IOф ашIэ. Ахэм ащыщэу нэбгырэ 15-р мэкъумэщышIэ (фермер) хьызмэташIэу атыгъэх.

Адыгэ Республикэм IOфшIэнымкIэ ибэдзэршыплэ изытет ехьыллэгъэ лыхьонхэр пшынхэ хьумэ, зы зэфэхьысыжыым укьыфэклоу пIэыкIышт. Ар зыфэгъэхьыгъэр цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ республикэ кьулыкьум афигъэцакIэрэ фэлэ-фашIэхэм хэлшыкIэу шIуагъэ кьызэратырэ ары. Ар нафэ кьешIы IOфшIэн зымылэхэм япчъагъэ кьызэрелыхыгъэм. 2014-рэ ильэсым ичъэпыогъу и 1-м ехьулэу IOфшIэн зымылэу атыгъэхэм япчъагъэ нэбгырэ 2592-мэ шлокIыгъэп. IOф зышIэн зылгъэкIышIтэу республикэм щыпсэурэр зыфэдизым егъэпшагъэмэ, IOфшIэн зымылэхэм япчъагъэ республикэм лъэганлэу щырилэр процент 1,3-м нэсэу кьелыхыгъ.

Галина ЦЫГАНКОВА.

Адыгэ Республикэм цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ и ГьэлорышIаплэ ипаш.

Нэклубгъор зыгъэхьазырыгъэр СЭХЪУТЭ Нурбий.

Клэлэегъаджэхэми зыкI ушэтыныр аты

Еджаплэхэм мыгъэ къачлэкIышт я 9-рэ ыкIи я 11-рэ классхэм урысыбзэр, хысапыр ыкIи тарихыр ащызэгъэхьэрэ клэлэегъаджэхэм мы мафэхэм ЕГЭ шыклэм тетэу ушэтынхэр акIугъэх.

АР-м гъэсэнэгъэмрэ шлэныгъэмрэкIэ и Министерств ары а Iофтхьабзэм клэщакIо фэхьугъэр. Ау, апэрэмкIэ, ащ егъэзыгъэ Iоф хэмыльэу еж яшIоигъоныгъэкIэ клэлэегъаджэхэр хэлэжьагъэх.

Мыгъэрэ ушэтынхэм якIэуххэм яхылаIагъэу АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат бэмышIэу зехищэгъэ зэIукIэм къышилоIагъэ клэлэегъаджэхэми ушэтынхэр ЕГЭ шыклэм тетэу афызэхашэхэмэ ишIуагъэ къэкIонэу. Джы мары, мы мафэхэм ахэр реклоIыгъэх.

Мыгъэрэ ушэтынхэу клэлэеджаклохэм лъэшэу зыщальпылагъэхэм якIэуххэм къызэра-

гъэлъэгъуагъэмкIэ, республикэм анахь дэу щатыгъэх урысыбзэр, хысапыр, информатикэр ыкIи физикэр. Ар къыдалытэзэ, республикэм ипашэхэм клэлэегъаджэхэм пшэрыл къафашыгъ егъэджен Iофыр нахь тэрэзэу зэхашэнэу, клэлэеджаклохэм шлэныгъэ куухэр арагъэгъотынхэм яшыпкъэ рахыIлэнэу, еж клэлэегъаджэхэми Iоф зыдашIэжынау.

Шыпкъэ, клэлэеджаклохэм шлэныгъэ дэгъу агъотынхэр бэмэ ялытыгъ, ау анахь мэхьанэ зилэр клэлэегъаджэр ары, ар илофшIэн зэрэфытегъэпсыхьагъэр, ипредмет зэришIэрэр арых. Министерствэм къызэ-

рщалауагъэмкIэ, клэлэегъаджэхэм зызыщэгъэсэрэ ушэтынэу зэхашагъэмкIэ пшэрылэу ялэр ахэр къэзыгъэхьазырхэрэм ялофшIэн шыкIагъэу фэхьухэрэр къыхэгъэщыгъэнхэр ары. Мы ушэтынхэм якIэуххэр шлэныгъэхэм яхэгъэхьон пылъ Адыгэ республикэ институтым щауплэакIуштых, шыкIагъэу къыхагъэщыхэрэм ялытыгъэу Iофыгъор зэрэзэшIуахыштым егупшысэштых.

Iофтхьабзэу республикэм щызэхашагъэр, гъэцэкIэнхэр зэрэзэхэтхэмкIи уахтэу текIуадэрэмкIи, клэлэеджаклохэм яушэтынхэм афэдэу кIуагъэ. ГъэцэкIэнхэу агъэфедагъэхэр республикэм и Къэралыгъо аттестационнэ къулыкъу щызэхагъэуцуагъэх.

Ушэтынэм зэкIэмкIи хэлэжэнэу зыкъэзыгъэлъэгъуагъэр клэлэегъэдждэ 300 нылэп. Министерствэм къызэрэщалауагъэмкIэ, тестхэм якIэуххэм клэлэегъаджэхэм ялофшIэнкIэ яягъэ екIыштэп.

СИХЪУ Гошнагу.

Егъэджен гъэшIэгъон афызэхашагъ

АР-м хэгъэгъу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ гурыт еджаплэу N 17-м полицием иклассэу къыщызэлIуахыгъэм щеджэрэ ныбжьыкIэхэр ригъэблэгъагъэх. Iоныгъом и 1-м къыщегъэжьагъэу полицием икылыкъу зэфэшхьафхэм ялофшIэн зэрэзэхашэрэр клэлэеджаклохэм арагъэлъэгъу, ахэм апае нэрылэгъу егъэджен гъэшIэгъонхэр афызэхашагъэх.

АР-м хэгъэгъу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ информатиемрэ общественнэ зэпхыныгъэмрэкIэ иотдел ныбжьыкIэхэр мы мафэхэм апэрэу шыагъэх. ЭкскурсиекIэ егъэдженхэр рагъэжьагъ. ЯлофшIэн зэрэзэхашэрэр клэлэеджаклохэм къафилотагъ отделим ипашэу, хэгъэгъу кIоцI IофхэмкIэ къулыкъум иполковникэу Гьомлэшк Байзэт. КъулыкъушIэхэм ясурэтхэр зыпылъэгъэ Шытху пхъэмбгъум клэрищагъэх, ахэм гъэхьагъэу ялэхэр къафилотагъ.

Пресс-къулыкъум илофшIэлпэ чыплэхэр нэужым клэлэеджаклохэм арагъэлъэгъуагъэх. Ведомственнэ программэу «Объектив-02» зыфилорэр зэрэзэхашэуцорэр нэрылэгъу къафашыгъ.

Джащ фэдэу мы отделир зэрэзэхашагъэр, ащ гъогоу къыкIугъэр, ялофшIэн зыфэдэр, пшэрылэу къафагъэуцухэрэр, гъэхьагъэу ашыхэрэр ныбжьыкIэхэм къафалотагъ.

ХэушхьафыкIыгъэ фильмхэр зэрэзэхашэуцорэрэри пресс-къулыкъум илофшIэхэм клэлэеджаклохэм къарагъэлъэгъуагъ. Интернет-сайтэу ялэм ишIуагъэкIэ къулыкъушIэхэм IофшIэнэу агъэцакIэрэр цыфхэм алыагъэлэсы. Тиреспубликэ кыхьухьэрэ хъугъэ-шIагъэхэр,

лъэныкIохэр агу раубытагъэх, зыгъэгумэкирэ упчIэхэр къулыкъушIэхэм аратыгъэх. Полицие классым щеджэрэ ныбжьыкIэхэм джыри зэ агъэу-нэфыгъ къыхахыгъэ сэнэхьатыр зэрэгъэшIэгъоныр.

(Тикорр.).

Зэнэкъокъур лъэкIуатэ

АР-м гъэсэнэгъэмрэ шлэныгъэмрэкIэ и Министерствэрэ Интеллект клубхэм я

Урысые Ассоциациерэ Адыгеим щызэхашэрэ шхъэихыгъэ зэнэкъокъоу «Ворошиловскэ стрелокIэ» зэджагъэхэм иа I-рэ уцугъо чъэпыогъум икыхьагъум университетым щыкIуагъ.

Апшэрэ ыкIи гурыт сэнэхьат гъэсэнэгъэ къэзытырэ еджаплэхэм къарыкIыгъэу команди 9 ащ хэлэжьагъ. Ахэм ащыщэу 3-р анахь дэгъухэу къыхахыгъагъэх. Ахэр МыекIопэ политехническэ техникумым

икомандэу «Бригада», МыекIопэ къэралыгъо технологическэ университетым къыкIыгъэу «Энергия» ыкIи Адыгэ клэлэегъэдждэ колледжым икомандэу «Альянс» зыфилорэр арых.

Джы мы зэнэкъокъум иа II-рэ уцугъо МыекIопэ технологическэ университетым щыкIошт. Ащ команди 9-ри къырагъэблэгъэшт. Ахэм анэмыкIэу, еджаплэхэм джыри студентхэр къызыхагъэкIынхэщ, зэнэкъокъум къагъэкIонхэ алыкIышт.

Шхъэихыгъэ зэнэкъокъум иа III-рэ уцугъо шэклогъу мазэм и 27-м Адыгэ клэлэегъэдждэ колледжым щызэхашэшт. Ащ щытекIохэрэр Москва зэнэкъокъоу щыкIоштым хэлэжьэштых.

(Тикорр.).

Ярославль щызэлукIэщтых

Шэклогъум и 4-м къыщегъэжьагъэу и 7-м нэс Урысыем иныбжьыкIэ анахь акылышIохэм, анахь пэрытхэм яфорум къалэу Ярославль щэкIо. Ащ УФ-м исубъект 85-мэ, Къырым ыкIи Севастополь ахэтэу, ащыпсэурэ клэлэеджаклохэм яаныхь Iушхэр щызэлукIагъэх.

Адыгеим икIи, форумым хэлэжэнхэу нэбгыритIу кIуагъэ. Ахэр станицэу Ханскэм щыщэу, МыекIопэ гимназиеу N 22-м щеджэрэ Владислав Невструевымрэ Кошхъэблэ районымкIэ селоу Вольнэм щыщ Елена Мищенкомерэ. Ар еджаплэу N 9-м чIэс. Ахэм ягъус Адыгэ къэралыгъо университетым иклэлэегъаджэу, инженер-физическэ факультетым идеканэу Александр Араkelовыр.

Форумым къырагъэблэгъагъэ Къырым ыкIи Севастополь ащыщ ныбжьыкIэхэр, Украинэм къыкIыжыи Урысыем зышхъэ къэзыхьыжьыгъэхэр. Мы форумым апэрэу хэлэжэхэу зыпсауныгъэкIэ ялэгъухэм акIэмыхьэрэ ныбжьыкIэхэу Iэпэлэсэнэгъэ зыхэлхэр.

ЗэкIэмкIи форумым ныбжьыкIэ 600 къырагъэблэгъагъ. Ахэр предметхэмкIэ олимпиадэхэм, шлэныгъэ-техническэ творчествэмкIэ ыкIи еджен-

ушэтын IофшIэнхэмкIэ Дунэе ыкIи Урысые зэнэкъокъухэм ахэлэжьагъэх. Техникэм, экономикэм алыныкIыгъэ IофшIэгъэ гъэшIэгъонхэр ялэх, шлэныгъэлэжь ныбжьыкIэх.

Форумым къекIоллагъэхэр купышхуи 6-у агощыгъэх. Командэ пэпчъ джэгукIэ зэфэшхьафхэм ахэлэжьагъ: «ЦIы-фыр», «Обществэр», «Чыгур», «Космосыр», «Къалэр», «Сетьхэр». Командэ пэпчъ ушэтынхэр зехищэштых. Ахэм япашэх Урысыем щызэлъашIэрэ политикхэр, шлэныгъэлэжьхэр, журналистхэр, сурэтышIхэр, музыкантхэр, спортсменхэр.

Форумыр УФ-м и Президентэу Владимир Путиным иунашъокIэ зэхашагъ.

Iофтхьабзэм изэхэщэкIо комитет ипаш УФ-м и Президент и Полномочнэ лIыкIоу Гупчэ Федеральнэ шьолпырым щылэ Александр Бегловыр.

(Тикорр.).

ИОФШIЭНЫР

ТхьамэфитIум пчъагъэр зэхъокIыгъэп

Адыгэ Республикэм цыфхэм IофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ икъэралыгъо къулыкъу и ГъэлорышIапIэ республикэм IофшIэнымкIэ ибэдзэршIыплэ изытет ехыIлэгъэ уплэкIунхэр зызехищэхэрэр илъэс заулэ хъугъэ. Тхьамэфэ къэс зэфэхьысыжьхэр ышIыхэзэ, предприятиехэм, организациехэм ялофшIэн зэрэзэхашагъэм, IофшIэн зымылэхэу атхыгъэхэм, кыIуагъэкIыгъэ пчъагъэм, вакансиехэм алыплэ.

Чъэпыогъум и 8-м къыщыублагъэу и 14-м нэсырэ палъэм ехыIлэгъэ зэфэхьысыжьхэу ашыгъагъэхэм къызэрагъэлъэгъуагъэмкIэ, республикэм Iоф зышIэн зылъэкIыштэу исхэм япроцент 1,22-рэ IофшIэн зымылэу агъэунафыгъагъэр. КъыкIэлъыкIогъэ тхьамафэми, нэмыкIэу къэплон хъумэ, чъэпыогъум и 15-м къыщыублагъэу и 22-м нэсырэ палъэми а пчъагъэр зэмылэкIэу, процент 1,22-м зэрэтэтэу къэнэжьыгъ. А мафэм ехьулэу IофшIэн зымылэу

нэбгырэ 234-рэ учетым хагъэ-кIыжьыгъ.

ИкIэухым сыда къыхэгъэхъожьыгъэн фаер? Цыфхэм IофшIэн ягъэгъотыгъэным ехыIлэгъэ уплэкIунхэр зырагъэжьэгъэ лъэхъаным IофшIэн зымылэхэм япчъагъэ Адыгеим лъэагIэу щырилэр процент зытIушым нэсыштыгъэмэ, республикэм ипашэхэм ыкIи цыфхэм IофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ икъэралыгъо къулыкъу икыулыкъушIапIэхэм Iофыгъоу зэрахьэхэрэм яшIуагъэкIэ IофшIэн зымылэхэм яп-

✓ Тхьамафэм къыкIоцI нэбгыри 136-рэ IофшIэн зымылэу алытагъэр. Ахэм ащыщэу нэбгырэ 31-р IофшIапIэхэм къаIуагъэкIыгъэх.

учетым хэтыгъэр нэбгырэ 2553-рэ хъуштыгъ. А тхьамафэм къыкIоцI нэбгыри 136-рэ IофшIэн зымылэу алытагъэр. Ахэм ащыщэу нэбгырэ 31-р IофшIапIэхэм къаIуагъэкIыгъэх. Тельхэплэ зэфэшхьафхэм апкъ къыкIэу а тхьамафэм

чъагъэ хэпшыкIэу нахь макIэ хъугъэ. Мы IофымкIэ гъунэгъу Краснодар крайм ипчъагъэхэм алыIэсыгъэнымкIэ бэп къэнэжьыгъэр.

**СЭХЪУТЭ
Нурбий.**

ЦЫФЫМРЭ ШЭЖЬЫМРЭ

А. Гыщым физэхащэгъ

Очэпщые щапугъэ Гыщ Адамэ фэгъэхыгъэ шэжэ зэнэкъоу футболымкIэ къуаджэм щызэхащэгъ. Пщыдэтэкъо Аслъанрэ Тхъазфэшл Аслъанрэ кIэщакIо зыфэхъугъэхэ спорт зэлукIэгъум Гьобэкъуае, Къунчыкxохаблэ, Аскъэлае, Очэпщые, Нэшукъуае яфутбол командэхэр апэрэ чыплэхэм щыфэбэнагъэх.

Адыгэ къэралыгъо университе-
тым физкультурэмрэ дзюдомрэкIэ
и Институт Гыщ Адамэ къыу-

хыгъ, дзэм къулыкъур щихыгъ.
Икxуаджэ, Мыекxопэ къэралыгъо
технологическэ университетым

кIэлэегъаджэу Iоф ащишлагъ,
аужырэ илъэхсхэм хэбзэлахъ по-
лицием хэтыгъ. Подполковникэу
А. Гыщыр гукIэгъу хэлъэу, ныб-
джэгъуныгъэр ыгъэлъапIэу шы-
псэуштыгъ. УлукIэмэ шъабэу шхы-
зэ къыппэгъокIыштыгъ, щылэны-
гъэм мурადышлухэр щырилагъэх.
Ау сымаджэ зэхъум, узым шло-

кIын ымылъэкIэу идунай ыхъо-
жыгъ.

ФутболымкIэ шэжэ зэнэкъо-
къур зэхэзыщэгъэмэ ацIэкIэ Нэ-
хэе Аслъанбэч, Делэкъо Рэщыд,
нэмыкIхэри зэхэхъэм къышыгу-
шылагъэх. Советскэ Союзым и
ЛIыхъужъэу Нэхэе Даутэ фэгъэ-
хыгъэ шэжэ спорт зэлукIэгъухэр,
нэмыкIхэри Очэпщые илъэс къэс
щэкIох. Якъуаджэ щапугъэхэр
агъэлъапIэхэзэ, плуныгъэ Iофыгъо-
хэр зэрэхъэх. Гыщ Адамэ ишлэжэ
зэлукIэгъухэри илъэс пэпчэ чылэм
щызэхащэнхэ ямурад.

Апэрэ зэнэкъокум Пэнэжы-
къуае ифутболистхэм теклоныгъэр
къышыдахыгъ. Очэпщыехэм ятIо-
нэрэ чыплэр ахыгъ. Анахъ дэ-
гъоу ешлагъэхэм шлухафтынхэр
афашIыгъэх.

Гыщ Адамэ ышпхъоу Саны-
етрэ ащ ыкъоу Батыррэ фут-
болымкIэ зэнэкъокум изэхэща-
кIохэм, ешлэгъухэм ахэлэжыагъэ-
хэм лъэшэу зэрафэразэхэр къы-
талуагъ.

Сурэтхэм арытхэр: **Гыщ
Адам; анахъ дэгъоу ешлагъэхэм
афэгъушIох.**

ДЗЮДО

НыбжыкIэ уплъэкIунхэр

Урысые Федерацием дзюдомкIэ итурнирэу Мыекxуа-
пэ щыкIуагъэм илъэс 21-м нэс зыныбжыкxэр щызэбэ-
ныгъэх. Ленинград хэкум, Челябинскэ, Къырым,
Мордовиём, Къыблэ шъолъырым, Темыр Кавказым
яспортсменхэр алырэгъум щызэлукIагъэх.

Куп пэпчэ апэрэ чыплэр къы-
щыдзыхырэу Урысыем изэнэ-
къокуоу 2015-рэ илъэсым щылэ-
штым хэлэжъэнэу фитыныгъэ илэ
хъуштыгъэ. Ащ фэшI гъэхъагъэ
зышлыштхэр къэшIэгъуаеу щытыгъ.

Яонтэгъугъэхэм ялбытыгъэу
апэрэ чыплэхэр зыфагъэшъоша-
гъэхэр: Арушанян Сергей, кг 55-

рэ, Ставрополь. Ацумыжэ Аза-
мат, кг 60, Туапсэ. Мартиросов
Сурен, кг 66-рэ, Ставрополь. Ка-
дзоев Мусса, кг 73-рэ, Ингуше-
тиер, Вышегуров Сулейман, кг
81-рэ, Ингушетиер. Адамян Ар-
мас, кг 90-рэ, Волгоград. Икоев
Сослан, кг 100, Темыр Осетиер,
Чотчаев Азамат, кг 100-м къехъу,

Къэрэщэе-Щэрджэсыр. Адыгеим
ибэнакIохэм анахъэу къахэщы-
гъэхэр: Къэлэбый Рузан, кг 53-
рэ, Зайцева Виктория, кг 70-рэ,
ятIонэрэ чыплэхэр къыдахыгъэх.
Лоцман Надеждэ, кг 63-рэ, ящэ-
нэрэ хъугъэ.

КIалэхэм язэнэкъоку ПэшIо
Алый, кг 55-рэ, ящэнэрэ чыплэр
къышыдыхыгъ.

Республикэм физкультурэмкIэ
ыкIи спортымкIэ и Комитет итхъа-
матэу Хъасанэкъо Мурат, ащ игуа-
дзэу Джармэкъо Юсыф, дзюдомкIэ
ыкIи самбэмкIэ пашэу, тренерэу
тилэхэр зэлукIэгъухэм яплъыгъэх,
зэфэхысыжыкxэр ашIыштых.

Сурэтым итыр: **Ацумыжэ Аза-
мат (джабгъумкIэ щыт) текло-
ныгъэм фэбанэ.**

ФУТБОЛ. ПРЕМЬЕР-ЛИГЭР

ЯшIуагъэ къэкIощта?

Урысыем футболымкIэ изэнэкъокуоу Премьер-лигэм
щыкIорэм я 12-рэ зэлукIэгъухэр зэрэщаухыгъэхэр зэ-
фэтэхысыжыкxэр. Апэ итхэм ешIэгъоу зэдырялагъэхэм
тшIогъэшIэгъонэу талъыплъагъ. «Зенит» бэкIэ апэ
ишъыгъ, ауж къинэрэ «Арсеналыр» Кубокым чанэу зэ-
рэфэбанэрэм дакIоу, «Торпедэм» текIуагъ.

ЕшIэгъухэр

«Ростов» — «Урал» — 1:0,
ЦСКА — «Зенит» — 0:1, «Ло-
комотив» — «Динамо» — 2:4,
«Мордовия» — «Краснодар» —

2:1, «Кубань» — «Спартак» —
3:3, «Торпедо» — «Арсенал»
— 0:1, «Рубин» — «Амкар»
— 1:1, «Терек» — «Уфа» — 1:0.
Я 13-рэ зэлукIэгъухэр

7.11

«Урал» — «Кубань», 17:00
«Амкар» — «Мордовия», 13:00

8.11

«Торпедо» — «Локомотив», 16:00
«Зенит» — «Терек», 19:00
«Динамо» — ЦСКА, 13:30

9.11

«Уфа» — «Ростов», 15:00
«Краснодар» — «Рубин», 15:45
«Спартак» — «Арсенал», 18:00.

Чыплэхэр

1. «Зенит» — 32
2. ЦСКА — 25
3. «Краснодар» — 21
4. «Терек» — 21
5. «Кубань» — 21

6. «Рубин» — 20

7. «Динамо» — 19
8. «Локомотив» — 19
9. «Спартак» — 19
10. «Мордовия» — 14
11. «Уфа» — 12
12. «Амкар» — 11
13. «Урал» — 10
14. «Ростов» — 8
15. «Торпедо» — 6
16. «Арсенал» — 5.

«Арсенал», «Ростов», «Локо-
мотив», «Торпедэм» ятренер
шъхъалэхэр джырэблагъэ зэбла-
хъугъэх. ЗэхъокIыныгъэхэм яшIуа-
гъэ къэкIощтмэ Тхъэм нэмыкI
ымышIэу къытщэхъу.

ФУТБОЛ. Я 15-рэ ЗЭЛУКIЭГЪУХЭР

Апэ итхэм ашIуахы

ЯтIонэрэ купэу «Къыблэм» футболымкIэ зэнэкъокуоу
щыкIорэм хэт командэхэр апэрэ чыплэ 6-мэ якъыдэ-
хын фэбанэх. «Зэкъошныгъэр» ауж къинэжыкxэрэп, ау
пшъэрылъэу илэр къыдэхъуным фэшI иешIакIэ хигъэ-
хъон фаеу тэлъытэ.

Зэгъэпшэнхэр

«Торпедо» — «Витязь» —
3:1, «Жемчужина» — «Биолог»
— 1:2, «Краснодар-2» — СКЧФ
— 1:2, «Афипс» — «Шъачэ»
— 2:1, ТСК — «Черноморец»
— 4:1.

«Анжи-2» — «Ротор» — 1:0,
«Ангушт» — «Динамо» — 1:0,
«Таганрог» — «Мэщыкxу» —
0:1, «Астрахань» — МИТОС —
2:2, «Алания» — «Терек-2» —
2:1.

Апэ ит командэхэм ешIэгъухэр

ашIуахыгъэх. ТСК-р «Черномор-
цем» зэрэтекIуагъэр тэгъэшIагъо.

Тыдэ щылэха?

1. «Афипс» — 28
2. «Торпедо» — 27
3. «Витязь» — 26
4. «Черноморец» — 26
5. ТСК — 20
6. «Зэкъошныгъ» — 16
7. «Биолог» — 16
8. «Краснодар-2» — 13
9. «Жемчужина» — 12
10. «Шъачэ» — 9
11. СКЧФ — 7

Купэу «Б»-р

1. «Динамо» — 25
2. «Таганрог» — 23
3. МИТОС — 20
4. «Спартак» — 19
5. «Ротор» — 18
6. «Ангушт» — 18
7. «Мэщыкxу» — 18
8. «Анжи-2» — 17
9. «Алания» — 12
10. «Терек-2» — 11
11. «Астрахань» — 8.

Я 16-рэ ешIэгъухэр командэхэм
тыгъуасэ ялагъэх. «Зэкъошныгъэр»
СКЧФ-м Севастополь щылукIагъ.

Нэклубгор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбий.

**Зэхэзыщэгъэр
ыкIи къыдзыхы-
гъэкIырэр:**

Адыгэ Республи-
кэм лъэпкъ
IофхэмкIэ, IэкIыб
къэралхэм ащы-
псэурэ тилъэп-
къэгъухэм адырIэ
зэхыныгъэхэмкIэ
ыкIи къэбар
жъугъэм иамал-
хэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

**Редакциер
зыхъышIэр:**

385000,
къ. Мыекxуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхъалэм
иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыжэ зы-
хырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхъаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын IофхэмкIэ,
телерадиоэкъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлъы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэIоры-
шIапI, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекxуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**ЗэкIэмкIи
пчъагъэр**

4046
Индексхэр
52161
52162
Зак. 3218

Хэутыным
узшыкIэтхэнэу щыт
уахъэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахъэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор
шъхъалэр
Дэрбэ Тимур

Редактор шъхъалэм
иапэрэ гуадзэр

**МэшIэкъо
Саид**

ПшъэдэкIыжэ
зыхырэ
секретары
**ЖакIэмыкxо
Аминэт**